

Calatogo Ruacari inscriptus.

Incapit titulu d' dei agnitione. Dilectione. /
fructu. / unione. laude. / gratia actione. /

Beatissimi qui habitas in domo tua dñe agnitione /
Domus dei est eterna beatitudo quā nālis /
omnis homo desiderat ut dicit Aug⁹. Illa
beatitudo consistit in dei cognitione. dilectione. fru-
tione. / unione. laude. / gratia actione et agnitione.
In pñtia vite cognoscitur deus p̄ spectm
in signatū ut dicit Augustinus. r. p̄ fidem vel p̄ caritatem
obscure. Nā magis pulchritudine bonitatis caritatis
ut dicit in libro sapientie agnoscibilis creator poterit
intueri. Unde dicit Augustinus. Qui fecit magis maior est
q̄ fecit pulchrius. pulchrior ē. qui fecit bona optimus.

Sed in illa beatitudine agnoscitur p̄m p̄le agnitione /
Deus facie ad faciem facti est hoc ē deus p̄
deū. Unde p̄m. In lumine tuo videbimus lumen. hoc
ē deū p̄m in filio deo. et filium deū in p̄re deo.
et spm̄ sctm̄ in vtr̄q̄. hec tanta res est ut dicit
Augustinus. Et in eius operatione nichil sit totū de isto
dicit Augustinus. Tunc agnoscitur sicut agnitus sit. Deo
em̄ cognoscit nos non p̄ caritatem s̄ p̄ se deū. Ita
et ipm̄ sicut cognoscitur. Tunc deus ad deum

deus manifestabitur in omni diuina natura sua
scilicet sapientia potentia et bonitate etc. quod dicitur *psa.*
Vere tu es deus absconditus. hanc agnitionem non
operabitur angelus in angelo vel in homine d. q. e. Non
dicitur vix fratri suo cognosce dominum. a mo enim
post ad maximum omnes agnoscunt me dicit dominus
et plus filius dei operabitur in quolibet angelo et ho-
minem agnitionem quia ipso teste nemo nomen patrem
in filius et cum voluit filius revelare quod itaque
*voluit electis revelari sicut dicit in *Mat.* Mater*
quos dedisti in volo ut ubi ego sum et illi sint
metu ut videant claritatem meam. Claritas filii
est claritas patris. Ostensa ergo claritas filii osten-
sa est claritas patris. Nec ergo beata agnicio iustitiam
*consecrata facit et immortalem adducit. *psa.* illud*
*Sapientie. *psa.* te ostensa iusticia est scire iustitiam*
et deus tuam. totum dominum nam tua potentia
*sapientiam bonitatem radus est immortalitatis. *psa.* sola ag-*
*nitio glorie est electis. *psa.* d. q. e. Non glorie sapientis in*
sapientia sua ne dives in divitiis si nec forte in for-
tuna sua si in hoc glorie et glorie scire et nosse me
tem cognoscat ubi deus adducit. In illa beata agnitione

psa. agnitione

2
quod agnoscitur in deo vel de deo ducit ad deum et in-
deum sine se potest sapientia bonitas caritas et filia-
tanta est in deo iustitia. Et agnitus ab anima
statim ipsam ad se trahit eamque vehementer in se
absorbeat in illudine adamantis qui virtute sua
ferri ad se trahit. hoc testatur *psa.* scilicet in *Lamentatione*
plenius effusum nomen tuum. Ideo adolescentule di-
leverunt te. hoc est tanta suavitatis que ate dicit
necessanter effundit quod ad amorem tuum ferre
tes et fortes anime pertrahunt. Sic agnoscet
dominus Saulus per vocem dicentem Ego sum iherusalem
nazareno. mox tractus fuit ad obediendum divine
voluntati dicens. Domine quid me vis facere. Sic et
beata maria magdalena ut agnoscit quod iherusalem ac-
tubuit in domo pharisei statim venit inferuere
*offerens alabastrum unguenti preciosi. *Mat.* *psa.**
tem agnoscitur ubi deus propter agnitionem
deum. Nam finis agnitionis ipse est. licet
enim anima ex illa agnitione percipiat eternam
beatitudinem sicut dominus testatur. Nec est magis
vita eterna ut agnoscant te solum verum deum
et quem misisti iherusalem christum. Illam beatitudinem

non capio finalit^r p^r valitate sui s^c p^r manifesta^r
glorie dei ut glorificetur in anima bea trinitas
Tbi limpide cognosce aia quod hic intellectus
capere non potest videlicet quomodo eternus deus et
imensus unus est in substantia et unus in personis
Item huic agnoscat quod filius etialis nascitur
a patre et quod sps sanctus genitus pcedit eque
ab utroq^{ue} nec tñ una psona maior vel minor est
altera nec dignior vel prior nec posterior est
altera s^c in singulis etinitas vera coequalis ma
iestas. **I**tem ibi pspicue agnoscat anima quod divi
nitas et humanitas inseparabiliter unita e in una
psona ihesu xpi et quicquid deus hñt p naturam
habet ille homo p gratiam **E**t in hac agnoscere trinitatē
et unitatis divinitatis et humanitatis xpi. maxi
mus beatitudo consistit. **I**tem teste **Salomone**. Om
ni opm dei nemo rationem aliquā invenire poterit
in hac vita et quāto magis inuestigare laborat. tato
minna inveniret. **I**llis vero manifeste agnoscat aia
oia opa dñia minna et maxinna. et oia rationem
creationis celi et terre et oim elementorum ex nichilo
Distinctionem ordinū angelicorum sapientissimā dñam

3
donorum gratuitorum et naturalium. Nam singuli angeli
ipsi et nūc dñi sicut stelle. Et in singulis opib^{us}
dñis delectabile laia sup^r modū agnoscentes singula
opa dei optima eē suo tpe et optimo mō facta
teste **Amasteno**. Si dñia voluntas e providen oio
necesse est que providen fuerit scdm certā rōnem
et ut optima et deo decentissima fieri et ut nō
e melius fieri. **I**tem aperte videbit aia singula
dona a fonte dñio fluencia non sic effluere tāq^{uam}
ab eo recedant sicut rivus a fonte recedit. s^c semp
in ipso integritate manent sicut lumen non a
mittit suam plenitudinem ex eo qd alia lūna autē
dimittit ab ipso. s^c sine sui diminutione omnibus lumine
amittat et dividit in multa sine omni sua min
utione et sui diminutione. **I**deoque sine dampno dat
omnibus desiderantibus affluenter ut dicit bñs
Jacobus Alioquin si ex donatione paupior fieret sic
homo qui quod dat nō retinet. iam nō esset sume
perfectus. ymo genitus sua perfectio minuetur. **I**tem
dona sua semper nona sunt. quia nō e ibi peritū
et futurū s^c semp pñs et quod semel dat semp dat

Aliogñ mutatio eet apud deū Ideoq; semp mīto
gratitudo debet esse tanta nobis de singulis donis
dei sicut cū ipsa pcepim⁹ pma hora **E**o eadem
vōne singla opera dei nona sunt et q̄q; semel
facit semper facit q̄p̄ immutabilitatem suam **I**nde
p̄r dicit ad filiū **E**go hodie genui te licet mltas
ante fuit facta diuina gr̄a et humana **I**deo cū
eadem gratitudine nobis semper debet esse p̄ oculis
sicut qñ p̄mitus ea fecit et in ea gratitudine in
qua omnia opa sua facit **I**tem lucide videbit aīa
quod hic oculū e⁹ q̄uo⁹ deus idem ip̄e in mltis
simplex et indimissibilis scdm magis et min⁹ p̄ti
cipatur ab angelis et sanctis scdm quod magis
et minus diuine mōib⁹ filant⁹ admiscet plus
qui vñ magis aliū min⁹ calefacit **S**icut admiscet
tibi qui vñ est occasio infirmitatis ali⁹ sanita
tis qui vñ ē saporis alteri insipidus scdm q̄
plus vel minus natura ip̄orū cum alio illo quēit
vel cū sole **I**tem ibi agnoscat homo sumā boni
tatem et sapiam dei p̄ncipiū ēē om̄i creaturā
et opm̄ dūmōr **N**am bonitas dei producat in

4
esse creaturas **S**apīa vō constituit dīam nūc
ip̄as **E**o summa itēq; sapīa et bonitate in seru
tabili facit auidam nūc frigidam nūc calidam
nūc statam nūc madidam nūc procellosam nūc
tūquillam **E**o eadem sapīa et bonitate facit vñ
dūitem et aliū paup̄em vñ fortem aliū de
bilem et infirmū dūm formosum aliū defor
mem **E**o eadem sapīa et bonitate modo facit
vñā iacturam sensibilem aliam insensibilem
Aliam rōnalem alā sine rōne vñ dat vñā
formā alteri aliam **A**deoq; teste cōmāstio **O**pera
dei bona sunt et non ē dīcē hoc ē nequū illo dīa
cū t̄p̄e suo approbabit **N**ec ē infernus peper
celo dicente **p**sidoro **S**icut celū sideribus ita
infernus dampnatis hominibus et demonibus orna
bitur **E**qualiter cū emendat iusticiā iudias
iniquorū denūstatio sicut innocentū defensio
Item licet teste ap̄lo inapprehensibilia nō sunt
iudicia dei de dampnandis et inuestigabiles
vie eius de saluandis ibi tñ app̄hendit anima
q̄ promissē vñ dñi fuerūt misericordia et vñas
ad iudicandū **q̄**uā restringit iusticiā ne nimis

senere ager quod illud Cum natus fueris miseri-
cordie recordaberis. Et iusticia temperavit misericor-
diam ne nimis preter nam facultas venie in tentum
tribuit delinquendi. Iusticia semper misericorditer
punivit et misericordia semper secundum iusticiam pepercit.
Quod quod occulta sunt in presenti divina iudicia. Quibus
cum investigare potest cum dixerit dominus Jacob dilexi
et Ephraim odio habui antequam nati essent quod vicium
detestaretur in Ephraim et quam virtutem diligeret
in Jacob cum nullum iudicet nisi secundum presentem iusti-
ciam. Sicut cum duo pueri portantur ad baptismum
 unus natus de fidei morte ante baptismum descen-
 dens in limbum alter natus de infidei post baptis-
 mum moriens statim evolat ad celum. Sicut quare
 dominus Thersus omni latroni tantam gratiam dedit alteri
 vero nullam. Sicut quare Indam finaliter eade per-
 misit et nullum alium aploz. Et quare ab uno dno q-
 ma et multa peccata sustinet ut a David. Item vero
 post peccatum peccatum dampnat sicut Saul. hec soluit
 Glosa super Gen dicens Nonne dominus cui peccat usque
 ad amutationem in melius sicut pepercit Aaron
 quem non perdidit cum alijs in conflatione vi-

tuli aurei sic pepercit Ezechie contra quem
 dederat finem mortis et tunc postea quidecem
 annos ad vivendum sibi dedit. Item nonne cui peccat
 ad tempus quibus preterit cum in melius non mutatur
 sic peccatoribus ante diluvium dedit centum annos
 spacium penitendi et postea omnes homines perdidit
 per diluvium propter octo. Item nonne cui peccat
 ut nec misericordiam eius expectet sicut igne et sul-
 phure subito perdidit Sodomitas Uation et abis
 terra viros absorbit in momento. hec omnia
 lucide videbit in speculo eternitatis et quod au-
 gere potest suam beatitudinem et de singulis habebit
 gaudium cum electis. Item cognoscet ibi anima
 quomodo sapiens deus omnia opera divina angelica
 et humana semper convertit ad optimum hoc est
 ad manifestacionem glorie sue et angelis et ho-
 minibus ad fruicionem divine nature vel sapientie
 Et licet malum in se nec speciem habeat nec ordinem
 singula tamen mala opera ordinat ad magnum bonum
 sapientissimus deus qui in domo sua nichil
 inordinatum dereliquit. Item Uationem et re-

recupabilem casum angelorum et obstinatum
maliciam eorum ordinavit in exercitum et com-
nam iustorum. **I**tem illud **Vernhardi** locū dei
iudicium est quod superbus ille hominū malleator
ipse ne sciente fabricat eis coronas perpetuas ip-
sos impugnando. **F**ilius vniū casū solus hominis
adeo quertit in admirabilem totius humane na-
ture exaltationem. Ex hoc enim humane nature diuina
nature inseparabiliter unita est in persona domini
Ihesu non quisione diuinitatis in carne sed assump-
tionem in deū de quo **Crisostomus** **V**eneta magis
et mirabile est carnem nostram sursum pedere et
ab angelis et archangelis adorari quod nequissimum
fuerit si adam non peccasset. **U**nde **Leo** p.
Et homo ad ymaginem dei factus in sue nature
honore perstetisset nec dyabolica fraude decepto
a lege sibi posita demasset. creator mundi cre-
atura non fieret nec sempiternus temporalitatem
subiret deus ut equalis deo patri filius formam
et similitudinem carnis patri assumeret. **E**xistat
iniquam venditionem **I**osephi mutauit in salutem
maximam fratribus venditoribus in egypto.

6
si venditus non fuisset tota egyptus et cuncta
gentes provincie inedia perissent quod prius
fratribus venientibus in egyptum peruenit opanda
testabat^r dicens. Nolite timere pro salute vestra. **F**ilius
gloriosissimi patris quod ab initio factum fuit. tū de
Ioseph et quinda promotione iudeorum venditus
fuit filius dei et traditus et blasphematus
ad mortem turpissimam et dampnatus crucifixus
et inter latrones suspensus. Hoc malum pessimum
ordinavit dominus **I**hesus ad patris destructionem
angelice ruine reparandam dyabolice peccatis
diminutionem. **C**apitulum in limbo crepatione cele-
stis ianue apertorem et resurrectionem. Et ut
quilibet peccator multo facilius quam antiqui patres
sanctissimi promereri possit immediatū transitū
post penitentiam iustitiam ad diuinam fruitionem.
Incalculabilis sapientia que tam mali exitū in tam
bonū. **F**ilius illud quod patris boni patris
negatione domini conuertit ad magnū bonū pec-
catoribus ut apud eum quem ecclesia capit
habere debebat uberores compassionem et mi-

fratrem inuenirent. Dicit enim ecclesiasticus
Qui non est temptatus qualia sit et qui non
est expertus pauca cognoscit. Non compatitur fame-
lico satiatum neque peccatori iustum. Ex eodem
casu beati petri dominus ihesus presumptione omni-
um hominum amputauit. Similiter quia petrum infir-
mitatis beati thome redegit dominus ihesus ad vo-
luntatem totius ecclesie. Magis enim credi oportebat
de resurrectione dominica beato thome ex visu et
tactu cicatricum quam beate marie magdalene que
solum vobis crediderat angelorum. Similiter perma-
niam. Saul conuertit deus in salutem omnium
ecclesie. cum prostratus semissimus persecutor factus
est euangelii fidelissimus predicator. Valde enim
laudabile fuit nomen domini ihesu coram regi-
bus iudeis et gentibus constanter nunciare ad
tanto feruore in damasco expugnare vene-
rat et delere. Similiter graue periculum
et contumeliam quam sustinuit in iudiciis
suis prophetis apostolis et martiribus
conuertit in fulmen. Hic non est defectus.

7
tum nostre spei cunctis fidelibus. Nisi enim fidem
batholici sui sanguine defendisset nequaquam dominus
ihesu nomen ad nos cum fide batholici cum tanto
robore peruenisset. Unde ysaias. Nisi dominus reliquisset
nobis semen supple ~~apostolis~~ apostolis et martiribus sicut
sodomam et gomorra id est ita et sapiens deus. qui
olim guttur aquam in vinum mutabit omnem tem-
ptationem et tribulationem in iugum iusticie in statu
etne glorie et reponderabit eterna et immensa
mercede. Hic illud apostoli. Idem quod in presenti mo-
mentaneum et leue est tribulationis super modum
in sublimitate eterne pondus glorie operabitur
in nobis. Ubi etiam cognoscet homo vehementem
diligentiam creatoris circa salutem generis
humani que in primo apparuit cum vniuersis
hominem ad ymaginem et similitudinem suam fecit
deinde vniuersum angelum deputauit qui cum in matris
utero custodiret et natum ab insulsi demonum defen-
deret. Matris corporis singulis momentis quicquid
fama insintrauit deinde ab originali peccato per verba
baptismatis animam purgavit vel emundavit quod

spem scilicet cum omnibus donis suis et singulis
virtutibus in filium quoque adoptavit postmodum
in adolescentia quoque in sompno quoque internam
spiratione ad eternam salutem invitavit foris
autem per creaturas quas singulas se instituit
ut ad invisibilem rem aiam introducant. **Sunt**
per efficacissima exempla que nobis viam cele-
stem lucidissime demunt qualiter homo se habere
debeat ad deum qualiter ad proximum qualiter
ad amicos et inimicos qualiter ad platos quod
ad subditos qualiter ad viros qualiter ad mor-
tuos. **Et** quia non omnes scripturam intelligunt
addidit doctores et magistros fidelissimos qui eam
exponant universis fideliter et devote. **In eadem**
per scriptura predatores nunc nimis terre inoblan-
ditiis et promissis alliciat miseros peccatores ad sa-
lutem. **Qui** nunc dum quoque ab exteriori sollicitu-
dine in contemplatione divina quiescunt quod deo
placet super omnia. **Ad** invigilantem tamen diligentiam
suam circa peccatores qui forte nunquam curant sal-
vari ad nocent multitudinem maioris ab ea quod

8
que sibi delicias facit ad sollicitudinem peccatorum dicens
in Cantica. **Aspera** michi soror mea quia caput
meum plenum est rore. quod **Gregorius** exponit dicens
Dum sponsa dormit dilectus ei ut aperiat pulsat
quia dum mens sibi potum intendit corpus inter
opera peccatorum in hoc mundo tollit quia nisi spirituales
viri ad doctrinam se accingant nunquam se ipsos cariles
vel agnoscunt vel corrigere curant. **Est** igitur
sponsus ut aliquando ad oculum dimittat et ad edificandum
proximos spirituales quoque sollicitentur quia dum per-
fecti viri sibi solum per interiorum quietem in-
tendunt. **Delet** sponsus quod seculares magis ac magis
ad peiora currunt dum enim propter silentium spiritua-
lium siquidem magis ac magis agnoscunt. **Qui** autem
hec omnia pro salute anime suffecerunt propter di-
versa et quia vulnera peccatorum. **Ideo** deus pater
ineffabili motus diligentia misit unicum filium
suum qui diligenter considerans quod in singulis me-
bris omnipotentem deum peccatores offenderunt habu-
dantiorum emendam quam meruerat genus humanum

salvo

exhibuit in cruce in membris singulis deo pa-
tri in qua cum clamore valido et lacrimis in me-
bris singulis vulneratus salutem perditam hu-
mano generi restituit a patre pro sua reueren-
cia exauditus est. Et ne obtemperaret obla sua
mores et exempla conscribi fecit in quatuor
evangelis ex quorum imitatione salutem petu-
am mereamur. Super hec omnia pro manife-
statione diligencie sue sanctissimum corpus suum
et sanguinem consecrauit et vni dedit conse-
crando. non tamen vni hominum bono. nec tamen vno
tempore vel vno loco. vno etiam sacerdotibus
trinitatis eandem contulit potestatem ut omni tpe
et loco eucharistia et sacramentum ceteris consola-
tionem spiritus et peccatorum medicina homines in-
venirent. Si enim tamen perfecti episcopi et sacerdotes
crisma et corpus dominicum consecrare possent in-
memorabiles homines sine extrema unctione et
viatico morerentur. Insuper platos spirituales
et seculares constituit qui etiam multos cogunt
ad abstinentiam preceptorum et manifestis animis

9
peccatis variis et sententiis mortis subditos coher-
terent. hec omnia sine adiutorio patris et desiderio
facere potuit et fecit et nichil obmisit eorum que
natura fuerunt ad nostram salutem in sua teste
domino. Quid ultra debui facere tibi et non feci
preter hoc hoc solum quod violenter ad celum nos
non trahit. hoc ideo dimittit quia iusticie
non conuenit multum aliquem coronare cui
liberum arbitrium dederit in hoc hominem sibi assi-
milans quod a nemine cogi potest. Unde augustinus
Qui creauit te sine te non iustificabit te sine
te. Creauit te nolentem non iustificabit te si
volentem. et quia consensu libere voluntatis exigit
ideo fere tota salus hominum perit. Veniet tamen
cum apparebit innocentia saluatoris et creatoris
iuxta salutem humani generis. licet deus apud
plurimos indicet reus quasi saluare noluit
quos redemit quoniam manifestabit cum quanto serius
filius dei pro salute suorum inimicorum laborauit
In aliis enim operibus dixit et facta sunt pro

hominis vero salute sustinuit in vobis q̄dictos
In factis obsecrantes in morte allucinos qui
etiam in testimonio diligencie sue citatoces
voluerunt ad celos ducit quibz nam patris
fortius mitigaret et gratia p̄toribus impe
taret. Primum p̄ntile dilectionis

Ex illa cognice b̄ta amabit deus p̄ deū
ab aīa glorificata hoc ē p̄ spm̄ scm̄. Quia
em̄ creatura facit sub noīe creature impletū
est ip̄ud em̄ impetravit dñs ih̄sus f̄delibz
suis tū dixit ad p̄trem notū faci
eis nomē tū et notū faciam p̄ spm̄ ut dilatio
qua dilexisti me in ip̄is sit. Et dilectio q̄ pater
diliget film̄ ē eterna et immēsa s̄ p̄ spm̄ scm̄
qui ē nexūs utriusq̄. Eadem dilectio dicit glō
qua p̄r diligit film̄ est in omnibz iustis p̄r
eandem em̄ aīa glorificata diligit deum et di
ligitur a deo. Alioq̄ aīa que teste augustinō
non quiescit nisi in deo ad quē facta ē nūq̄
vere et perfecte quiesceret nisi creatori suo
in amore vitam rependeret. Cum teste Bern.

70
deus aīam amet et intas amet imense aē
cuius magnitudis non ē finis cuius sapiē nō nūb
Nā ē aīam deū imense et et̄aliter rea
mare si debet in deo p̄fecte quiesce. hoc aut̄
nō sit in p̄ spm̄ scm̄ de quo dicit Ap̄ls caritas
dei diffusa est in cordibz nostris p̄ spm̄ scm̄
qui datus est nobis. Ibi dicit glō. Caritas dei
et deus ē et donū est dei. Et quia deo dilexit
nos ut a nobis diligeret spm̄ scm̄ dedit nobis
Et aut̄ tū caritate que h̄tus est in illa b̄tū
dine diligem̄ deū sup̄flue dedisset sapientis
sim̄ deus spm̄ scm̄. Hec fuit olim op̄io aīa
in sententiis. Modū alit̄ sentiūt. Tene quod
placet. Et adh̄ dedit spm̄ scm̄ ut aīa beata
ip̄i vitam rependet in amore et in ip̄o qui
eternū modūm reparet. Ad intelligentiam
hūm̄ nōndū est quod in Iohanne scriptū est
q̄ p̄r diligit film̄. Et iterū scriptū ē in p̄
sona xpi. Ego diligo patrem. Hec dilectio nō
est minor q̄ diligens et dilectus quia sp̄s
sanctus amor est patris et filii nec m̄is

amat^r ab amante et amato ipse amor q^d
amans ab amato vel amatus ab amante
Et hec est illa serenissima et iocundissima
et perfectissima triū personarū in vna substan
dialectio. Vbi amans idem ē quod amatus.
amatus idem quod amans et amor ipse
et amans Vbi amans amatus et amor ipse
nitus vni esse amant in vno velle cō
ueniunt vni velle habent vni posse p^{er}tiā
parit vno totū possident Vbi vni sumū
quod est omne bonū in cōmuni et tū in solū
possides. Nullius vbi bonū sine dilectōe est pos
sibile In hac dilectōe nō defectus nlla omissio
nulla vniū turbatio de hac dilectōe totū
nitū est quod loquim^r ecclā si sumo studio
loquim^r hec ē cuius vno animi sibi vnitā
vere beatū facit hec est gaudium de quo
dicitur ut gaudium meū in vobis sit et gau
diū vestrū impleatur Quid est gaudium
patris et filij nisi amari Quid autē fameli
ca satiab^r in huius gaudio vniat Et ipsa

in hoc gaudio et gaudium hoc in ipsa sit et eis
sic gaudium impleatur cum amante ita unita
fuerit et amato quod in tanta felicissima unione
amare sentiet et amari. *Amor dilectos*
et amatur deus ad deum nam amor dei

Ibi etiam amatur deus ad deum nam amor dei
 vehementer ducit deum in animam et animam
 in deum **¶** *quod illud solus* Qui manet in caritate
 in deo manet et deus in eo **¶** *Quare ergo deus caritas est*
 Quia scilicet anima que se absque interpolacione
 ex omni virtute scit trinitatis ad omne et propter
 omne quod ipsa est sentit se amari et deum tanto
 amare circa se occupari quasi omni creatura
 sic oblitus **¶** Cuius beatitudo augetur cum conuersio
 amoris purissime trinitatis cum omnibus virtutibus
 suis perfectus se immergit **¶** Tunc implebit illud
 beatissima preceptum quod 2^m expositum **¶** *Beati*
Aug^m in hac vita impossibile est impleri **¶** *Di-*
 liges dominum deum tuum ex toto corde et intellectu sine
 errore **¶** Ex tota anima et memoria sine obliuione
 Ex tota mente et voluntate sine conditione **¶** Tunc
 cum anima magis exultabit in amore dei ut deo agere

creaturam equet vel pponat. **N**ūq̃ obliuiscit̃
ad momentū amoris diuini qui semper p̃ns
est. **N**ūq̃ contrā senect̃ amoris dei sicut heri
in ista vita frequenter aliquid equipat deo ut
Ponderat vel aliq̃ diligit ppter quod deū mag̃
diligit et sepe dei obliuiscitur vel appetit alqd
diuine gr̃ie volūtati. **I**bi etiam implebit̃ hoc
pceptū scdm exponem **Criso.** dicentis. **Q**uid ē
deum dilige ex toto corde nisi ut cor tuū ad
nullis rei dilectōem magis indinatū sit q̃ dei
Ne delecteris in spē amplius q̃ in deo nō in hōib̃
non in auaro non in amicis sc̃ p̃ pl̃is om̃ib̃
deū times. si aut̃ in aliquo horū occupatus
fuerit amor cordis tui iam non ex toto corde
deum amas. **I**bi quāta em̃ pte fuerit cor tuū
ad aliquā rem p̃ tanta pte mag̃ ē ad deū. **Q**uid
est deum. **Q**uid ē deū dilige ex tota anima.
Certissimū habere aīam in ṽitate et firmissimū
esse in fide. **Q**uid est deū diligere tota mente
ut om̃is sp̃s tui deo vacent̃ intellectus sapia
cognitio memoria. **Q**ui ergo horū aliqd occupat

12
circa ep̃alia iam non ex tota mente diligit deū
hoc etiam impossibile ē hic impleri. **V**erem̃
Ibi etiam diligitur deus **p̃nle dilectos**
Ppter deum. **I**mm̃a em̃ ibi diligit deū nō
ob hoc solū q̃ sibi bonus est largus et m̃cor̃
est. **S**ed ob hoc multo fortius quia simplici in se
bonus largus et m̃fictor̃ est. **E**t quāto sincerius
amat deum ppter innatā sibi bonitatem et non
ppter p̃cipatōem b̃titudinis ip̃ius tanto bea-
tior est aīa. licet cunctio b̃titudinis diuine ne-
quaq̃ ip̃am moueat ad illam sinceritatem amoris
Eya quāta recūditas aīe nascit̃ q̃ creatori
vitam expendit in sinceritate amoris quē nlla
sanctitas vel bonitas in aīa vel ṽalitas traxit
ad amorem anime s̃ innata bonitas ut cūctet
aīe et̃nā b̃titudinem in seip̃o p̃ qua ofereda
cū diligēti maxima laborauit. **D**e hac dili-
gentia dicit ep̃iscop̃us **Thylenf.** hoc ē pp̃m
bonitatis ṽbiq̃ ut ad sui fructū aliquos af-
ficeret et se corū malis p̃portandis atq̃ dolen-
dis om̃o exponat. **T**anta autem bonitas dei

cui nō est mensura vel nūb. tantam requiebat
societatis coniunctionem ut de omnibus bonis suis
nullū iniquitatū retinet et de malis suis nullū
insusceptū relinquet. **I**psa etiam bonitatis eius
immensitas p̄ ipsā fontē abissali fluxus habere
debet usq; ad ultimum et supremū ut essent opa
misericordie et benivolentie ab ipso fluent. **U**ltimū
que et sup̄ que quo se extendet non h̄ret et hoc
indubitante erat sui ipsius largitio quo nichil
maius in bonis habeat ut conferat et mortis
amici suscepio quo nichil amici in malis maius
habeat ut ipse suscipiat. **V**ehementer ibi accendit
ad amorem dei anima ex singulis que in deo sūt
nālic sūt potē sapiē bonitate etc. **S**pecialius
tū inflammat cum fervore totius trinitatis q̄
om̄ obliuiscit tōliter sic et om̄ne sentiat in se fundi.
Teste **Ezechie**. **V**ultus aīalū id est om̄ sanctorū
sunt ut carbones ignis ardentiū. **N**am teste **Isa**.
Carbones sicut sunt ab eo et nō ē ibi quīq;
qui se abscondere valeat a calore eius. **I**n p̄nti

73
vita nūciat sponsa sponso quia amore languet
ut dicit in **Canticis**. **I**n patria vō p̄ntialiter dicit
Amore tuo incessanter ardeo. languor hōi sōpni
subtrahit. **L**ibum delicatū insipidū reddit. vires
torpore et decorem adimit. om̄em ornatū postpō.
Carnalis amicitie obliuionem inducit. **H**ec om̄ia
verus amor in aīa sūtiter operatur. **A**rdor etiam
humorem exsiccant. materiam sibi coniunctam pene
trant. **I**ta etiam impia fidelis aīa puritatem
ab om̄i carnali concupiscentia separat et incessat
dñis gaudere penetratur. **E**t valde mirabile est
tū teste moysē deus n̄r ignis sit osimens. et
natura ignis sit osimē om̄ia mis et inusta se
pōita q̄ aīa ex tanto fervore nō osimunt. **I**tem
licet aīa singulis dei opibus p̄uis et magnis
ad amorem dei accendatur. specialius tū ex q̄bus
dei opibus dñi ihū xpi vehementer inflammat
ut est incarnatio. nativitas. **C**ircūcisio. **B**aptis
mū. **C**orpus et sanguis sui ossecratio. **I**ncē
hūilis pedum ablucio. **A**nservabilis passio. **G**lōsa

Resurrectio amabilis ascensio **S**piritus sancti missio
Triumphus in sacramento frequens exhibicio **E**quus
extra omnes in ultimo iudicio **N**am hec omnia quibus
anima propter se solam reputet esse facta **E**t ibi aliud
inflammans animam ad amandum deum scilicet divina
humilitas de qua nimis admiratur anima **N**am
deus omnibus singulis angelis sanctisque animabus
intem se subiacet quasi sit primus empiricus singulorum
quilibet ipse sit deus suus **A**d hoc immensum
transiens instabit illis dicens in psalms **E**go dixi
dominus es **E**t tunc quippe perfectus deus ibi operabitur
quod hic docuit **Q**uanto maior est humilia te in
omnibus qui quoniam per se omnibus dignitate et di
vina maiestate omnibus tamen subiacet humilitate
Quod raro quoniam ista duo omnibus posse per
iusticiam et tamen omnibus subesse per humilitatis
gratiam adeo miratur hec anima cum amore **I**ta
de autem inflammat amantiam et asinat nunquam velle
posse vel parum esse sed omnibus et in omnibus
velle subesse **H**ec autem humilitas causatur ex
multitudine bonitatis et nobilitatis divine
sicut arbor ex multitudine fructuum inclinatur

14
Sicut inflammat ad diligendum deum specialiter
humilitas christi qui cum in forma dei esset equalis deo patri
non solum honorari voluit ab angelis sed et a caris
patris similitudinem assumens immo etiam excelsus
super omnes homines factus est abiectio plebis
et obprobrium pessimorum hominum **I**mmensa humilitas
que deum impassibilem et immortalem coegit
effundere sicut lassari miserabiliter mori **E**adem
humilitas coegit creatorem angelorum et hominum
inclinari ad infima partem corporis pistatorum
hoc est ad pedes apostolorum in letura **E**adem humilitas
incomprehensibilem dominum maiestatis coegit frequenter
venire sub specie panis et vini ad consolandum fide
lium in sacramento **E**t et aliud inflammans animam
ad amandum deum scilicet patris divina que ibi apparuit
quoniam inimicis suis centum annorum spatium ad veniendum
dedit quous in eadem malicia eos perdu
xerat persistit **Q**uanta dissipavit illo tempore in paganos
et infideles quoniam electi sunt et iudei precepta sua con
tempserunt ipseque in deserto variis malis et no
nis inuentombus erraverunt et tam bassimos

prophetas suos inuicem occiderunt ipsum et morte
turpissima dampnaverunt et apostolos suos quibus
mundus non erat dignus miserabiliter tracta-
uerunt. Item quantas miras diffilat a paga-
nis iudeis hereticis et falsis viciis qui etiam
ab his qui viciis videntur et boni copiam
vix etiam religiosi et in sanctissimis religio-
nibus constituti tamquam inimicus atque impugnat.
Sub veste enim religiosa diuisa omnia infidelium
committunt non verentur. Et glossa dicit super ant.
Quod detestabilior est qui sub veste fidei agit opera
infidelium quam aperte paganus. Quod singulis viciis
patientie diuine a principio mundi usque ad fi-
nem provocatur anima valde ad amandum deum
eternaliter quia tanta lucet virtus diuina
dum vicia pectoris dissimulat quanta lucet cum pectoris
a viciis emundat. Et tanta fulget cum dampnatos
eternaliter cruciat quanta fulget cum electos eterna-
liter innumerat. Est ibi aliud diuinum inflamans
ad amandum deum videlicet agnitio diuine fidelitatis
que in hoc apparet quod super multiplicem con-

75
solacionem per spirituales puenientem ex septem
ex lacrimis ex desideriis sanctis ex diuinis offi-
ciis ex sanctorum doctrinis et exemplis ex laude et
gratiarum actione ex ordine ex confessione et simi-
libus. Deus pro corpore et sanguine vinge-
nti dilecti filii sui domini nostri Iesu Christi sub specie
panis et vini ad delectabilem refectionem
animarum tam atque instruit ubi totum in quo
totum quod ipse est et habet cum spiritu sancto
in summo dedit. Nichil enim est ex corpalem et
spiritalem et diuinam nam corporalis vero app-
hendit omne id quod quique sensibus percipitur.
Spiritualis nam apprehendit angelos et animas et
omnia dona spiritualia et virtutes. Diuina natura
totum quod est optimum naturaliter in se habet. Cum
ergo corpus et sanguinem filii sui deus pater
sub sacramento dedit tunc corpalem substantiam in
summo contulit. Quoniam vero animam eiusdem filii
dedit tunc spiritalem substantiam in summo contulit.
Cum anima omnibus angelis et sanctis animabus

perfectior gratia et omni staturate fuit. Insuper
in eo totam divinitatem naturam ostendit omne bonum
in se naturaliter et eternaliter continentem. Hoc
semel tamen aut bis in tota hominis vita fecit
vixit quocumque tempore quocumque loco a quocumque sa-
cerdote fidei vel infidei bono vel malo salu-
tare illud sacrificium in forma ecclesie oblatum
fuerit totiens deus pro cum spiritu sancto singulis
diebus se totum ad fruendum exhibet. Sed
hinc pauci sunt qui hanc fidelitatem pro-
prie cognoscant. Et hinc pauciores sunt qui
ad perceptionem tanti muneris ut in eis secundum
ordinationem dei continue perficiant cum debita
gratitudine se habilitare contendant. **Q**uam
mirabilis fidelitas domini iesu qui a. a. annis
et ultra ab indigne sacrificantibus et summis
et in tantis in sacramento tanta elegit
gratitudo suscipere ut in hoc tempore possit corpus
et sanguine suo unam animam facere cum nihil

16
sufficiat teste Augustino quod deo minus esse
potest et aliud inflammas animam ad amandum
deum totis viribus sed domini mores perfectissimi
Sicut vehementer accendunt animam ad diligendum
deum exempla sanctissima iesu christi vix exempla
castitatis humilitatis altissime paupertatis
obediencie constantie. Innocencie Diligencie
pacis Sollicitudinis Facilitatis Asperitatis
penalitatibus fidelitatis Gratitudinis de-
spectiois. pure intentionis perfectionis reli-
quarum dilectionis inimicorum. Singula ex-
empla gratissima sunt hec anime et omne de-
siderabile in tribus quod pari non potest in optatu
ipsius que valde eternaliter in singulis delectatur
et quanto magis despecta et penalia in hoc
seculo reputantur tanto ea amici dei in presenti
et in futuro maiori gratitudine venerantur. Et
quod bonum et perfectum est et ab omnibus collan-
datur. Hoc non tamen ex gratia vix etiam naturaliter

appetit et ideo ex facili hominum et ipsius placent
coram deo illius boni primum minorantur
Et quod bonum et vero perfectum et non solum
a malis sed etiam a bonis vitupatur et despicitur
hoc ex qua tunc appetitur et non ex nostra ideo
merces eius coram deo integra recipitur Et
ideo appetenda sunt magis exempla Ihesu xpi
et bona opera que ab hominibus reprobandur
sed a deo laudantur De hoc dicit Iero. Quis
se maledicta non desideret ut mereatur voce
xpi laudari et celesti copiosaque mercede remun-
nerari Item ob diuini mei nomine atque iustitiam
cuncta infidelium turba me persequatur et tribulet
Item in obprobrium meum solidus hic mundus ex-
urgat tunc ut ego a xpo merear laudari
et sue pollicitationis specie merari incedam
Item obprobria et detractiones patienter tollem
ut diuini laudibus digni esse possim Nam si
humana laudem quimus divina amittimus Item
etiam ab hominibus laudatur a xpo culpatur sicut
scriptum est De vobis dicitur et Eva quod
Beata est illa anima in qua apparet singula

17
vestigia Ihesu xpi Item ex quo maledicta
est anima illa in qua vestigia diaboli locum
habent Item diaboli vestigia sunt singula peccata
peccata mortalia In quatuordecim annis singula vestigia
xpi copiosius apparebunt de illius anima prout
omnes deus et electi dei habundantiam eternam
contemplantur Item et aliud ibi inflammas animam
vehementer ad amorem dei sed miserabilis
et veneranda passio Ihu xpi de qua Phil.
Hoc est quod magis mouet magis accendit calorem
dum Ihesu quem bibisti opus meum redemptoris
quod opus nemo alius neque in celo neque in terra
perficere potuit In quo opere inestimabilis fide-
litas apparuit amoris In mente punitus
fuit tedio tristitia et pauore In corpore meo
passibili dolore Item illud attendite omnes si est
dolor sicut dolor meus Caput enim tremendum
dicit beatus Bernhardus angelicus spiritibus
somno densitate coronatur facies pulchra
filii hominum spiritus peccatoris deturpat Oculi
lucidiore sale caligant in morte in morte

Aures que audiunt in celis angelicos canticos
audiunt intus peccatorum insultus. **C**rucifige
crucifige. **O**s quod docuit angelos potenter
aceto et felle. **A**manus que fundaverunt celos
extendunt in cruce. **D**orsum igitur et fla-
gellaz passionibus plenum fuit. **A**nles latus
lancea perforavit. **N**ec erat aliquid in corpore
quod speculati pena innocentis pro nostris reatibus
plecteret. **D**e hac innocentia exclamatur **A**mbrosius
Quid commisti dulcissime puer ut iudicarer
ego sum culpa occasionis tue. **I**neffabilis mi-
serere dispositio pro peccatis iniquis et propter iustitiam
quid propter finis exsoluit dominus quid committit
homo sustinet deus ego inique ego tu pena mi-
litans ego superbum tu humiliaris. **E**ra quibus in partem
amor accendit amentem ubi in singulis lacrimis Je-
su christi obprobriis irrisoribus colaphis ala-
pis afflictionibus vulneribus lacerationibus guttibus
sanguine in omni vita sua effusus eternam
animam delatatur hanc enim passionem quelibet
anima totam pro se sola reputat factam esse secundum

18
quod dicit apostolus de domino Iesu. **Q**ui dilexit me
et tradidit semetipsum pro me. **N**on dicit pro nobis
sed pro se solo reputans passum dominum Iesu christum. **I**n parte
vita singulorum predictorum memoria cordibus
nostri infixa esse deberet cum amaritudine continua
ad provocandum in nobis dominum in fervore. **I**n illud
ponit in Cantico. **F**astidius mihi est id est cum
amaritudinem dulcissimus meus michi meum vbera
mea amovabit. **I**tem vultus est eorum memoria
ad augendum etiam gaudium. **Q**uanto enim hic inest
anime de predictis tristitia tanto maior de eo
que et cunctis annis dei erit leticia. quoniam inusta
vberum christi tristitia in gaudium convertetur. **E**nter
iugis recordatio predictorum cedit in cunctis mitorum
Inde **B**ernardus. **E**go fratres ab invicem mea quiescent
pro acervo mitorum que michi deesse sciebam hunc
michi fasciculum colligae et meum vbera mea
collocare curam et collectum ex omnibus amictibus
et amaritudinibus domini mei. **Q**uoniam quid infan-
tie eius natiuitatem deinde laborem quos protulit
in predicando fatigationem in distringendo. **V**igilans
in orando temptationem in ieiunando lacrimans

in operando in insidiando in colloquendo postremo
in insidiando in falsis fratribus Conuiciator spiritus
Collaphor subsannationum exprobrationum
clauorum. Horumque simul que in salutem nostri
generis humanam in plena euangelica
copiosa legitur protulisse. Fundit horum
frequens memoria monimentum est cuiuslibet
anime ad rependendam domino ihesu vicissitu-
dinem in hac vita que et ex sola voluntate
vicissitudinis munus beneficat teste **Jeromio**
Vere illa anima felix est et angelis exequenda
que pro nomine et opere christi tanta quanta pro nobis
ille sustinuit voluerit sustinere. Est ibi aliud
inflammans animam ad amandum deum scilicet veritas
diuina in promissis. Quidquid enim in figuris scrip-
turis figuratim seculo expressit per se vel per sanctos
suos bonis vel malis deus omnipotens re-
promisit hoc totum absque ambiguitate con-
plebit sicut omnia compleuit que de eo scripta
erant usque ad turpissimam mortem crucis

79
Ideo in fine gustato felle dixit Consumatum
est supple quicquid de me scriptum est. Dimisit autem
malis in deum. dicens Congregabo super eos
mala. Nunc tot stalle pluuia descendunt
in terram sicut dulcia mala impios eternaliter
occupabunt de quibus beatus **Augustinus** scribit. In parte
De his quibus parata est dolor verminum ardor
flamme sitis sine extinctu fletus et stridor
dencium oculorum lacrimae tenebre extenores
pena interminabilis ubi nullus ordo sine ag-
nitio christi propter se et geminus dolor et ge-
mitus ubi mors optabit et non dabitur
ubi non est honor senior et regis nec dominus
super finem. Nec mater diligit filium vel filiam
Nec filius honorat patrem ubi omne iniquum
dum indignatio et fletus et amaritudo habundat
de hac amaritudine dicit **Iob** Quia data est
misero lux et vita his qui in amaritudine
anime sunt qui querunt mortem et non inue-
nient. Omne vivens fugit mortem propter
acerbiteriam mortis. Ibi autem morti desi-

derant propter amantudinem vite et fugiet
mors ab eis eos tñ mori nequunt ibi in vi-
tute sine fine vivunt et sine fine moriuntur
Ubi dñt dñi in seipos et nūq̃ venient in
memoriam an dñi **Sicut** vulnerati dormi-
entes in sepulchris quorū nō est mēor amplius
Anselmus **Ubi** tormenta sine fine sine intervallo
sine tempore **Ubi** toribiles horribiles qui
nūq̃ laessunt nūq̃ misereantur **Timor** exturbat
rē **Conscientia** confundit **Agitationes** interperant
Fuge non licet **ligatis** manib⁹ p̄cūct⁹ in
tenebras exteriores de hoc dñi in **sc̃to** facta
ē super impios cathaclisim⁹ id est diluvium
universale penarū **Om̃is** etia bonis in evan-
g̃io super oīa bona sua cōstitutet eos et am̃q̃
sine ista bona sine dñi **ps̃a** **Sculus** nō vidit
deus absq̃ te que p̄parasti expectantib⁹ te
Sed de hys nemo p̄t nisi qui accipit et qui
dat **Unde** **Aug⁹** **Facilius** invenire metua
vita quid ibi non sit q̃ quid ibi sit **Nō** est
ibi lassari crep̃e et senesc̃e q̃ nati nō cāt

20
ibi ubi om̃i integri manent **Tam** alibi
aliquitulu tangit quid sit in vita etia in lib⁹
de corp⁹ et anime inferiora vita **O** Caro m̃q̃
aīa illam vitam amplecti debuisti ubi vita
ē sine morte **Am̃entib⁹** sine senectute lux s̃i
tenebris gaudm̃ sine tristitia pax sine distor-
dia voluntas sine iniuria requiē sine dis-
tione hoc ē deus sūm⁹ et incommutabile bō
carens p̄ncipio et fine in quo om̃e bonū et
imensū naturalit̃ et etnalit̃ a quo om̃e bō
fluit ep̃aliter **Ubi** dicit **Aug⁹** **Nichil** extra
quod appetat nichil iñ quod fastidiat **Nullū**
horū deest neq̃ bonis neq̃ malis ex hys p̄-
dictis quia fidelis deus morib⁹ ṽbis suis
modo latet etia infinita sub pallio que videt̃
valde bō et nō sunt et infinita videntur
mala que iusta et bona sunt s̃ in iudicio in
om̃ibus vitis patefiet q̃ deus manifesta-
bit concha cordiū **Unde** in **cat̃astico** in fine
oīs denudatio opm̃ om̃is de quo **Aug⁹** dicit
Multa facta que ab hominib⁹ improbanda

videntur testimonio tuo dñe probata sunt Et
multa ab hominibus laudata te teste dāpnat
cum sepe se habeat aliter spes facti et aliter
animi facientis atq; alit' articulo occulti te
poris Et ibi aliud aīam inflammans addit
amorem sū dñi misericordia de q̄ in eā
Secū magnitudinem eius nō est finis dicit
ps Et dñs celū et terram ego impleo ita et
mā eius mensuram nō habet et oīa implet
implet que sunt in celo et in terra et sub terra
In celo apert' eius mā in angelis et sanctis
qz singulis tradit bēitudinē plus q̄ merue
runt q̄ speraverūt q̄ desideraverūt q̄ cogitave
runt In terra lucet eius mā circa hoīes
bonos quia eos puenit p grām ut boni ve
lint et subsequant' p grām ut boni volū
pificent et in bono ope pſeueret Quibus
tū vinctus ē p mām ut q̄q; eis sit i bono
vel in malo sibi reputet cē fctm Quō quod
ipe dixit Qui tangit vos q̄ qui tangit
pupillam oculi mei Item qui vos recipit

21
me recipit et qui me recipit recipit eū
qui me misit Et qui vos pmit me pmit
Et quod vni ex impiis meis fecistis michi
fecistis ubi dicit glō dñi inimi sunt qui nūq̄
penitus hnt in hoc mūdo et iudices eēt
cū xpo Et paulo psequenti xpianos dicit
Quid me psequeris cū ipm et nūq̄ tan
get s̄ fideles Intra malos mea sūter lu
cet eius mā cū eis diu pat quos iuste
subito dāpnat debet p pmo pō et quāq;
mātas eos cogit ad penitentiā nec vte e
normitas nec hore extimitas si pura sit
volūtatib' amittat' excludit a vena s̄ mat
talitas in pī amplissimos filios pūctos
capit penitentes Vno dicit Bernardus
plene et mēcordit' indulget deus nō dāp
nat olascendo nec imprecatur ofundendo nec
mā diligit imputando In inferno etiam
lucet eius mā ita demones et dāpnatos
hoīes eo qz singulos punit ac adignem
In tū enim atrariatur viciū scimus

bono qd deus sapientissimus excoquitur non
possit penam aliquam mortali peccato digne et no-
dente. Cum enim deus immensus sit et opus
quia gravissime per peccatum offenditur. Cumque omnis
pena taxari debeat secundum aditionem eius qui
offendit et cum deus omnia disponat in mundo
ponde et mensura nequaquam possent ad digne puni-
mentum mille unico correspondere. In pur-
gatorio filiter appet eius misericordia ex eo quod ibi
purgat animas que sine purgatione claritate
volunt eis minime ferre possent qui etiam
commensura misericordia ordinavit ut quibus propria
desunt misericordia alienis suffragiis adjuventur.
In hoc apparet maxima eius misericordia cum deus non
exaudiat peccatores per seipsum sicut dicit in eum
omnia tibi valent eis qui sunt in purgatorio
que a peccatoribus inimicis dei sunt pro ipsis.
Et cum sacerdos in mortali peccato missam celebrat
per defunctis licet ipse in tali opere damnationem
etiam mereatur ipsis tamen valet ad penarum

22
diminutionem. Deus enim non recipit illud sac-
ficiam in persona sacerdotis mali sed in persona corporis
qui in caritate de hoc seculo migraverit. Sic
lucet misericordia etiam eos qui sunt in limbo quod nulla
pena corporali punire ibi illos videlicet fame
sive vel frigore calore lassitudine labore vel
exitudine qui etiam poenitus volunt esse quod non
est. Nec ista nec illi qui sunt in inferno deum
possunt arguere quia non facit eis iniuriam quod
non tenetur dare quam sempiternam. Unde
dicit Glosa super illud. Non non habet peccatorem
figulus etc. Totum genus humanum in apostolica
radice damnatum est ut etiam si nullus inde
liberaretur nemo tamen posset vituperare dei sententiam.
Unde cum dominus dispensavit ut nec omnes
damnaret nec omnes liberavit. Si enim omnes li-
berarentur latet quid peccato per iusticiam deberet.
Si vero damnarentur omnes latet quid gratia
largiretur. Est et aliud animam ad amandum
deum inflammans scilicet dei iusticia que primo

ibi apparuit ei quosdam angelos sponge auer-
tentes se a fumo et eterno bono nullo extincto in-
pellente in inferna eterna deiecit. Alios vero
adherentes fumo bono mox in gratia consummavit.
Post hoc iusticia apparuit quoniam ex perversitate
ade solus totius generis humani pernalitatibus
diversis et morti subiecit. Et merito quidem
nam sicut omnes homines si solus adam in precepto
dei recte persistisset eterne vite gloriam pro-
cepisset. Ita omnes homines de libris eius precedentes
merito mortis suam preperunt. Sed in hoc etiam
apparuit divina iusticia quod angeli a nullo iniuri
poterant nec debebant quoniam ipse absque ulla ex-
ternis temptatione ceciderunt. Homo vero per
virtute alterius innari poterat et debebat
qui per fraudulenta alterius suggestionem ceciderat.
Et hoc factum est quod dominum nostrum iesum christum qui
est deus benedictus in eternum. Item ibi apparuit
iusticia dei que nunc occulta est quare deus unus
dat gratiam et alteri negat. Sicut dicit apostolus
de hannibale quod propter unam escam vendidit primogenitum

23
mita sua et postea cupiens hereditare vindic-
torem ephanias est qui cum lacrimis inquisisset
eam. Et propter lacrimas hachne regis suam mar-
tis quam contra ipsum tulerat subito rehotamur
quidem annos vite ipsius adiciens faciens
quod magnam prodigium in sole quod per decem lineas quod
inierat retrocessit. Similiter dauid petenti re-
miam petam indulget. Saul vero cum peteret
non indulget. sed pro vindicta peti regni illi
tradidit quem admittit. Silv quibusdam dat ex
occulto iudicio quoniam magna et multiplici gratiam
quos scit scilicet eternaliter non mansuros dat.
Unde is quo dicit petrus fortitudo est sortem
ministerium in magna insignis et prodigiis faciendis
aliis vero dat minorem gratiam quos scit secum
finaliter mansuros. Unde gloria super id 2o anc
volte indiat obdurat non impariendo malicia
sed non impariendo misericordiam hiis quibus non
esse imparendam occulta equitate et ab hiis sen-
sibus remotissima indicat. Circa eos qui sunt
in purgatorio lucet dei magis iusticia quod claret

suos tantam prosperitatem praeiudicat ubi p[er]p[et]rat
reatus sustinere qui in hac vita huius temporis
p[er] modicam p[er]nam o[mn]ia p[er]da teste **Augustino**
poterant abolere de qua asperitate dicit **Aug[ustinus]**
Ignis purgatorius et si eternus non sit exal-
lit t[ame]n om[n]em penam **N**u[m]q[uam] in carne tanta
muentia e[st] pena licet martires innum[er]abilia passi
sint tormenta **I**tem iusticia summa appebit
in extremo iudicio cu[m] nullus p[er]sona[m] accipiet
s[ed] iudicabit p[er] actum ut magni cu[m] nullus
laqueetur p[er]itibus nec suscipiet p[er] redemptione[m]
dona p[er]magna de quo in **Eccl[esiastico]** **I**uncta que
fuit adducet deus in iudiciu[m] p[er] o[mn]e errato
sive bonu[m] sive malu[m] sit **I**bi dicit **gl[os]a** q[uod] et
p[er] v[er]bo otioso etia[m] i[n]quirant[ur] **plato** **U**nde **Aug[ustinus]**
in 2° lib[ro] de domo discipline dei **Q**uid facio
in die illa cum cepit cedere aduersus nos et disci-
tare atq[ue] an[te] faciem n[ost]ram p[er]da n[ost]ra statuere
accusatores aterbissimos adhibere et om[n]ia sua
que nobis contulit beneficia copare cu[m] n[ost]ris
sceleribus **O**m[n]ia e[ri]m appendent in scatera
iusticie v[er]ba et facta et cogitationes n[ost]re

24
Non erit tempus olei mutuandi a pruden-
tibus virginibus vel opandi a vendentibus
non erit temp[us] ullius dilatois s[ed] terribile
et iustum iudiciu[m] de omnibus predictis in
hac vita esset deus ab a[n]i[m]a merito super om[n]ia
diligenda **I** fructus p[er] deum p[er] p[ri]m[um] p[ri]m[um]

In etia[m] a[n]i[m]a fructus deo p[er] deum s[er]uicio
e[st] delectatio p[re]ueniens cognitione[m] intel-
lectus et affectus in deum **C**um e[ri]m a[n]i[m]a
figit intellectu[m] in eternitatem immensitatem
omnipotentia[m] sapientia[m] bonitatem largitatem
caritatem nobilitatem dei it[er]u[m] statim affectu
a[n]i[m]e delectatur in singulis intellectibus **N**on solu[m]
aut delectatur in singulis que in deo sunt s[ed] imo
fructus etia[m] deo in singulis angelis et sanctis
et in singulis virtutibus et donis eor[um] gratuitis
et naturalibus **E**t ita s[ecundu]m d[omi]n[u]m deus e[st]
in omnibus id e[st] ip[s]e in o[mn]i quod ip[s]e e[st]
plene et ip[s]e possidebit in singulis que ab ip[s]o
sunt s[ed] in angelis et in sanctis de hac fructu

drat ysaias Tunc videbis et affluēs et mi-
rabere et dilatabit cor tuū. Videbis intel-
lectu diuinā nām et diuina opa et affluēs
dehacendo etiam singulis et miraberis triu-
nitatem in unitate et unitatem in trinitate
et singula opera diuina et quod in singulis ipse
sit totus et dilatabit cor tuū ad suscipiendā
totam totam trinitatem cum omni quod est et habet
et potest. Hanc delectationem non operabimur in aīa
neque fides neque spes neque deuotio neque aliq[uod] v[er]o
sicut in delectatione operantur in aīa sed ipse deus
sicut ipse per ysaiam testatur. Quod si cum m[er]ito
blandiatur et ita et ego ipse consolabor vos
et in delectatione mee esse cum filiis hominū. Ad hanc
delectationem vocabat dñs olim per prophetam ysaiam
dicens Omnes sicientes venite ad aquas et qui
non habetis pecuniam venite bibite absque ulla mu-
tatione vini et lac. Vinū diuinitatis et lac hu-
manitatis et postea cum magno desiderio persona-
liter inuitant. Stabat enim in die magnae

25
festiuitatis ubi multi conuerterant et clamabāt
Quis sicut veniat ad me et bibat. Et in aīa
theco Venite ad me omnes qui laboratis et onerati
estis et ego ipse reficiam vos non per aliquos
n[ost]ros sed per meipsum. Et in apocalypsi. Erat
offert delectationem dicit. Qui vult accipiat
aquam vite gratis neminem ad hoc cogens
quod in hac vita tam feruenter exspectant
fideles ubi dabit. *et in p[ar]te fructuōis ad deū*
In eam fructur anima deo ad deū. Omnis
quippe delectatio quā percipit anima in t[er]ra
in hac vita quocumque plurimum elongat a deo quod
non tota reuertitur in deū sed haeret aliquantulum
in t[er]ra. In hoc illud. *Exeg[esis]* Anima sine delectatione
nequaquam esse potest. Ane enim delectatur in infirmis
aut in sumis. Et quāto acrior cura inardescit
ad infima tanto corpore dampnabili frangitur
a sumis. Cessante vero omni delectatione circa crea-
turas in futo[m] introductet dñs *aliesne* fidelem
aīam in delectatione solius creatoris. *et illud ubi*

Delicare in dno. Que deliciae hic tam modica
est qd tota intrat in animam. Illic vero tanta e
qd no pot tota in animam intrare s anima mlt bit
in illam. **Aug.** Non totu gaudium
intrabit in gaudentes s tota gaudentes int.
Sunt in gaudiu. **De** autem ex deliciae carnis
anima impediatur a deliciae creatoris hoc pfi
quatu e in iudeis quibus dedit manna duru
farina circa triginta dies quam tulerunt ex egypti
qua cessante pstatit eis panem de celo hntem
in se ome delamentu et omeu saporem sua
mitatis et vniuersaq volutati desinens ad
id quod quisq volebat auertere. **Ex** qnta
erit deliciae mntis qui tanta deliciae po
suerat in pane hoc manna pmitit dno in
apocalypsi. Qui vixerit id est qui xpm delecta
tione transitoriam dabo ei manna absconditu
i. diuinitatem meam in carne occultatam. **De**
hac qrit ps. **De** magna multitudo dulcedis
tue domine qua abscondisti timentibus te. **Ad** hoc
videt dno **ihesus** in **apoc.** Nemo nouit nisi

26
qui accipit et qui exspectat. **Ille** solus qui
gustat. **In** illud. **Ex**state et videte qm suauis
est dno. **Amantibus** est no dulcedo que ti
mentibus e abscondita et magnita. **Aligntm**
tn explicat. **Aug.** que sit illa multitudo dul
cedinis hoc est sumus deus de quo sic dicit mlt
de trinitate. **Quidam** amabit ladeit et sumus
deus sumu bonu erit atq ad fruendu amantibus
ppto erit quodq omo blissimu erit ita semper
fore certu erit. **Quita** iotiditas ex dei pna
ubi tanta e ex dei memoria in hac vita. **Inde**
Aug. **Quid** e quod in dilecti mei recordatoe
quq me tangit solet et tam vehemens et ta
suauiter me afficit. **De** amepso quodam alie
nari et attrahi incipiam subito totus in monox
et mitor et bene michi esse incipit plus q
dicit sufficis. **Ambrosius** de eodem. **Memoria** tua
super mel dulcis meditatio de te plus q abus
suauis. **3m pñle** **fructos p deu**

Et etiam anima fructus deo p deu hoc appie

et finem amore inhiere propter seipsum non propter aliud
commodum. **Delectatio** quod deum anima apprehendit
attendit eam ad desiderandum multo vehementius
diuine glorie manifestationem quam gratiam beatitu-
dinem. **Valde** enim manifestat diuinam gloria
cum se fidei anime deus exhibet ad fruendum
et tanta puritate afficitur anima deum si
vnum debet eligere de duobus vel eterna carere
beatitudine vel diuinam voluntatem in se vel in
aliis impediri. **Animo** libentius vellet eterna
felicitate privari quam dei voluntatem in aliquo
retardari et magna sibi reputaret beatitudinem
cum propter deum deum implere in omnibus
voluntatem. **Sic** **Alexander** secundum septimum in
libro **machabeorum** potius voluit in inferno
puniri quam per timorem mortis mandatum legis
transgredi. **Quia** quod iustum est ut contra multos ha-
bundantius intendat in omnibus creatori quam sibi
qui tam fideliter etiam genus humanum peccat
qui pro homine factus est homo ut per hoc fiat

27
homo deus qui tam dira sustinuit volucre
qui in vobis habuit doctores infactis ob-
natos in morte illusores. **Unde** **Apollonius** et
vixit iam sibi non vixit sed ei qui pro omnibus
mortuus est. **Im** si vellet homo vicem rependere
non posset teste **Lev.** xiiii pro mille reddere
hoc etiam testatur **Bernhardus** dicens. In ope
creationis me in dedit. In ope redemptionis
ubi se in dedit me in reddidit. **Datus** ergo
et redditus me pro me debeo et bis debeo.
Quid retribuam ergo deo digne pro se. **Ua**
si millesies me rependere possem quid sum
ego ad deum. **Ibi** etiam fruitur anima bonitate dei.
Deus bonus est et valde bonus et solus bonus
et super omnia bonus. **Quod** bonus sit et multum
bonus testantur pariter omnes creature ab
ipso procedentes. **Item** septimum vidit deus
omnia que fecerat et erant pro se bona in omni
uerso bona valde. **Unde** sicut unguis arbor
costructi bono bona agnoscitur. **Ita** omnis

creatura bona et multū bona deū bonum
et valde bonū efflaxer protestatur. **Ite** ipse
plus bonus est in illud vbi dñi ibesi
cū audam respondet. **Nemo** bonus nisi solo
deus seipm et spm scdm nō excludens cū
utroq; sit solus et verus deus et plus deus
nilū est bonus. **Bonitas** creaturæ visibilis
et invisibilis nō ē ipse immata sabb ipse
solo duxit originem. **Inc** illud Jacobi de
datū optimū sū nāle et omne donū pfectū
sū gntū dependens a prē lūmū. **Ite** sup
omnia bonus est. **Inc** illud Augustini Neq;
ulla aia poterit cogitare vere aliquid quod
sit te melius qui es summū bonū et optimū
bonū. **Omnes** enī bonitas celestis et terrestis
opata dei minime bonitati malicia ē. **hec**
inmensa bonitas neq; scribi neq; dici pōt neq;
cogitari. **Si** enī omnes celestes spūs et malig
et omnes anime create et creande scribe

28
vellent bonitatem diuinā et si quis habet
maris habundantiā p̄mcausto et celū pro
pgameno tam imense bono est deus q̄ aīq;
mediā ptem bonitatis scribet mare cuiuslibet
esset satū et celū cuiuslibet esset repletum
q̄ nec capē unā lram posset. **Si** vbi cūc
ē datū q̄ scriptū et si omnes stelle et singule
gutte pluuia essent lingue et pponerent
diuinā bonitatem eloqui tam ineffabilis est
bonitas dei aīq; triā ptem bonitatis enarra
rent omēs piter essent mute. **Sic** vero
est aliquid cogitacū q̄ datū vel scriptū. **Inde**
si ē arena maris et singula semina orta de
terra essent corda et scrutari vellēt boni
tatem dei tam superbioris est aīq; decimā
ptem bonitatis eius inuestigarent omnia
corda cuius scinduntur. **hec** immensa et et
na bonitas p̄ncipiū et cū omi creaturā
ad cuius fructū etnā angeli et homines cre

ati sunt **Unde** **Angus** **Credimus** rerū cūctarū
visibīlū et invisibīlū celestīū terrestriū
non ēē causā nisi bonitatem creatoris qui
est deus unus et verus cuius tanta ē boni-
tas ut sume bonis bñtudinibz sue qua eter-
naliter bñs est aliquos velit esse pñcipēs q̄
vidit amari posse et mutari dñs non posse
Illud ergo bonū quod ipse erat sola bonitate nō
nūc alij amari voluit q̄ sumū bonū erat
prodesse velle et dñpotentissimū nōc nō posse
q̄ non valet aliquis bñtudinē eius pñcipē
existē nisi p̄ intelligenciā **Quā** quātomagis
intelligitur tanto plenius habet̄ ffat deus
rōnalem cūctiam que sumū bonū intelliget
et intelligendo amaret amando possidet possi-
dendo fruēdet̄ et sic eternalit̄ bñficiat̄ **Ibi** et
fructur aīa condēcatōe patris et filij et spūs
sancti qui ē sumū bonū et vita eterna **Deo**
p̄r supra modū delat̄ur in bñtudine filij
et filius filij in bñtudine patris et p̄r et

29
filius in bñtudine spūs sancti et filij spūs sc̄s
in bñtudine utriusq̄ **Unclibet** triū p̄sonarū
delat̄ur tñ in alterā q̄ntū in seipā **Nam** omni-
trū ē vna et eadē bñtudo et hec delat̄io
ē eis ex mēna et verissima caritate **Unāq̄q̄**
triū p̄sonarū dicit alteri **Vbi** aliud in **habe**
quod dicit dñs **ihesus** p̄r **Omnia** mea tua
sunt et tua mea sunt **Ideo** q̄q̄ tu es ego sum
et quidq̄ ego sum et vere tu es **Ad** desiderīū
hūis condēcatōis mutat fideles suos fidelit̄
dñs **ihesus** dicens. **Petite** ut gaudiū v̄rū
plēnū sit et accipietis. **Plēnitudo** et̄m gaudi
est fructio condēcatōis sancte trinitatis. h̄ ē
torrens voluptatis ergo dicit **dauid**. **De** torrete
voluptatis tue potabis eos **Que** torres dicit̄
p̄pter habundanciā que in deo est **Unde** v̄rō pro-
cedat iste torrens dicit̄ p̄r **Ipse** te ē fons vite
fons vite ē dei et̄na et immensa largitas **Iq̄**
fontis ē gaudiū sempiternū **Nec** sufficit semel
aut bis aut millesies potare de hoc fonte **Ideo**
fidelis anima et̄na h̄t in hoc fonte quiesce

et beatissima mansionem cum unicuique dicit
dominus in gaudium domini sui. In hac vita totum
gaudium divinum meretur ingaudentes quia
modicum est et momentaneum quod hic percipit.
Illi vero non totum gaudium merabuntur in gauden-
tes sed tota gaudentes merabuntur in gauden-
tes dicit **Augustinus** quod in hac delectatione sac-
trinitatis fructus semper quod est quod illi est
et quod est quod illi non erit. Certe quod vult
erit et quicquid nolle non erit dicit beatus
Augustinus. Ibi etiam anima valde delectabitur de qua
dicit **Gregorius** super psalmum. Quia visione mirabilis delecta-
bilis quia semper amabunt quem semper
videbunt. In ea tanta est quod delectatio quod teste
Augustinus. Si possent mali mallet esset in peccatis
et deum videre quod esset penas et deum non videret.
Illa enim facies delectabilis mirabilis est et plena
gratia. Itaque omnis pena eorum citius deleat
ex mentis faciei quod una semetilla in medio ma-
ris contingeret. **Augustinus** miris delectabitur in
volens corpore **Ihesu Christi** in quo teste beatus

30
petero angeli desiderant prospice ubi tam
desiderii ponit glossa dicens. Tanta est eius qui
passus est pro nobis gloria hominibus posterior not
etiam angelice virtutes in celo cum sint eterna
felicitate perfecte non solum immortalis deitatis mag-
nificenti sed assumptae humanitatis eius claritate semper
aspice gaudeat. **Augustinus** tunc tunc desiderant eius fa-
ciem et nunquam terrene cessant nisi quod contempla-
tio domine esset propria adeo angelos beatificat ut
semper eius visum gloria faciant et semper eius
dulcedine quasi nona insatiabiliter esuriant.
Ibi ergo angelice virtutes et beati animae semper
esuriunt et semper faciunt de qua sacietate
dicit **Gregorius** exponendo. Ne sit in desiderio se-
curitas faciant. Ne autem in sacietate sit fasti-
dium saciare desiderant. Desiderant ergo sine
labore quod desiderium sacietas comitatur et sa-
ciant sine fastidio quod sacietas ex desiderio semper
attenditur. Ibi singula sputa singule lacrimae sin-
gule gutte sanguines que tempore passionis

per illam venandam faciem defuebat sin-
gulis angelis et sanctis quante spalem delec-
tationem eternam. De hac facie passibili et
mortalis dixit olim dñs. **H**ecis discipulis suis
Sancti ~~oculi~~ oculi qui vident ite. Ergo bñssimi
sunt oculi qui attine gloriosam eandem faci-
em cōtemplantur per intuitum. **N**ōdū de cla-
ritate volens **i**hesu xpi. In euang^{io} scriptū
est. In **R**esurrectione fulgebunt singula corpora
sicut sol et aīe multo multo amplius fulge-
bunt et aīa lucidior lucidius corpus habet.
Insuper singuli angeli clariores sunt sole. **S**em ita
clauitatem aggrauam expellit clauitas volens
xpi sicut dies clauissimū excellit noctem tenebrarū.
Et ciuitas celestis non eget sole neq; luna neq;
stellis. s; clauitas volens illis agni teste **S**olū
in **A**pocalypsi illuminabit eam. **V**olens alius agni
ē candor lucis etne et speculū sine macula
ut dicitur in libro sapientie. **A**ui olim dixit
ad patrem. **Q**uos dedisti mi volo ut ubi sum

31
ego et illi sint mecum ut videant clauitatem
meam. **E**t ibi dicit **G**lō. Clauitatem quā dedisti
mi des singulis ad fruendū eternitē. **S**ilicet in hac
vita de q; sum deo tamq; replemissime p̄a in
omnibus opibus bonis et ad oīa dona. **A**d hoc
teste em **ysaia**. **F**ilius dei datus ē nobis p̄p̄e
ad fruendū. **M**agna cecitas et nimia stulticia
ē in multis qui semper deū querūt attine
ad deū suspirant frequenter deū desiderant
totādie in orōne ad deū clamāt et pulsant
cū ipi scdm **xbi** Apli sint templū dei xmi
et deus veraciter habet in eis cū aīa ipor
sit sedes dei in qua attine requiescit. **A**uare
vniq; nisi scilicet querit instrumentū foris facit
quod h̄t reclusū. **A**ut quis vult vti potest
instrumentū quod querit? **A**ut quis afortata ē cū
quem appetit s; non gignat. **S**ic etiā vita cuius
nisi semper deū querent et nūq; fruentis
et omnia opa eius nūq; p̄fecta sunt. **D**e om-
one cū deo p̄ deū p̄mū principale.

Ibi etiam anima unita deo per deum cum consuetudine
et morebus divinis incessanter tenet vel habet
demonstrat cum divine voluntati et exemplis
christi christi sanctissimi conformatur cum singulis
virtutibus et donis spiritus sancti secundum ordina-
tionem dei etiam profertur cumque divine potentie
sapientie bonitatis veritatis et totius divine nature
et beatitudinis preceptis efficitur. Hec unio perficitur
in libro regum ubi anima ionathie agglutinata
est anime dauid et dilexit eam quasi animam suam.
Tunc anima ionathie agglutinatur anime dauid quoniam
fidelis anima sic deo coniungitur quod omne amabile percipit
per gratiam quod deus habet per naturam. Quia deus
per dicitur unumque fidelium filium tu semper mecum
es et omnia mea tua sunt. Ideoque singuli electi
sunt dei. Quia quod in psalmo dicitur Ego dixi deus es.
Hec unio fidelis anime ad deum fit per dei
filium quod deo naturam assumpsit humanam ut per ipsum
sanctus transiret ad unionem divinam. Hanc unionem
impetravit filius dei in oratione deuotissima
dicens ad patrem. Sicut tu pater in me et ego

32
in te ut et ipsi in nobis unum sint. Et iterum
Ego in eis et tu in me ut sint confirmati unum.
Ibi est confirmata unio ubi pater et filius sunt
unum et filius dei ex omni tempore erat cum matris
suis ad est cum cunctis fidelibus ad patriam christi
unionem. *in psalmo unio ad deum*

Item anima unita deo ad deum et iam unio fi-
delis anime cum deo non habet interpolationem
sed inquit fidelis animam ostendit ad deum quod
per deum fit de qua dicit dominus. Scitum videtur vos
scit in morte vel in ultimo iudicio. Et gaudium
vostri nec tollit a vobis. Videtur christi christi.
aliud est quod fidelis animam inseparabiliter uniri deo
patri. Gaudium autem est quod nemo auferet de la-
biliter uniri et taliter uniri ut patet est scit
trinitati. In mundo vero unio ad deum inseparabilis
et mansuetus est que nunquam in eodem statu perma-
net teste quod que ex facili lenissimis tempera-
tionibus a deo penitus separatur que etiam a sum-
maritate dei peccatis venialibus elongatur. Eya

q̄ vehementer suppirandū esset ad illam beatitudinem
mionem. Quātam putas delectationē aīa fidelis p̄na
et in illa beatissima unione que tantā p̄cipit sua
uitatem in domū recordatione de qua p̄s. Remittit
consolari aīa mea in aliquibus t̄nsitoris m̄cor
fui dei et delectatus sum. Et quid sequatur illam de
lectatōem vndit v̄tias. Memoria memor ero de
illius unionis delectatōe et tabescet in me aīa
mea in eo q̄ elongor ab eius fructu. Unde Greg.
super illud Cantico. Meliora sunt vbera tua
vino quia in etna vita p̄ sp̄m et p̄ sublimitatē
cōtemplacōis t̄stendit. quidquid p̄ te nō p̄fide
modo p̄ scripturam fitur. Et odor vnguentor tuor
super omnia aromata id est bona illa que p̄con
templacōem p̄paras oīa huius vite t̄stendit mu
neta. **3^m p̄nc^{le} unionis p̄ deu**

Item aīa fidelis vnitur ibi deo p̄pter deum
qn̄ illa nāq̄ unione non attendit aīa omnia
quod sibi utile est s̄ pure super oīa quod deo
magnificū est. Valde em̄ magnificū ē deo
et honorificū hōiem v̄niri deo in etna b̄ti

33
tudine. Unde Iob. Quid ē homo quia magnificas
eum. Item magnificentiā manifeste p̄m̄ciabūt
om̄s electi dei. Ius illud magnificentiā glorie
sanctitatis tue loquent̄ et mirabilia tua narra
bunt. Mirabilia dei sunt infimū v̄niri sumo et
eternalit̄ quāq̄ veritate eterna v̄nitati. Et
aut̄ deus verax s̄dm̄ aplm̄ et oīs homo mendax
et vanitas s̄dm̄ p̄s. Magna mirabilia sunt q̄
in illa unione aīa obliuiscit̄ nat̄ie sue hoc
est q̄ semper super se r̄flectit̄ querēs q̄p̄am v̄ti
litatem suam et nō alteris. Ibi vero nichil q̄bit
nisi quod laudabile ē creatori. Ibi aīa v̄nitur
deo in libertate que ē de p̄cipuis donis inter
om̄ia dei dona licet libertas in hoc mūdo sit am
tū om̄is mali. De hac dicit Apl̄us. Creatura
liberabit̄ a s̄mitute corruptōis filior̄ dei v̄ta
libertas ē in celis vbi nemo ligatur peccatoris
vinculis que vere vincula sunt. Ius illud p̄m̄
v̄niquitates sue capiet̄ impiū et lumbis p̄tor̄
suor̄ quisq̄ constringet̄ q̄ aut̄ om̄o p̄tis m̄uo
luta liberi nō sūt testatur dñs in Iohāne

Qui facit petm̄ nō est liber s̄ finis peti. **Unde**
dicit **Anselmus** **gentis** nō est libertas nec
pō libertatis. posse em̄ petre potius ē non
posse q̄ posse. **Ambr.** em̄ hoc p̄t quod nō ei
expedit. q̄nto magis hoc p̄t tanto magis
aversitas et p̄sitas possunt in illū. **Item**
q̄nta facit dimittit et sustinet miser homo
p̄ explenda libidine que ḡuissima essent ei
qui ex corde petm̄ odiret. **Non** in p̄mptu
ē quia ḡuē p̄torū vinctis cōstrictus est. **Et**
ibi facit quilibet q̄p̄ vult quia nihil mali
vult s̄ om̄e bonū quod deo placet q̄ radix
opm̄ om̄ ē ibi cātas de qua dicit **Aug.**
habe cātatē et fac q̄p̄ vis. **Item** ibi h̄t
quilibet quidē vult quia nihil mali vult
nam velle quod esse non deest ē esse miser
vinn̄ ut dicit **Aug.** in libro de trinitate. **Item**
ubiūq̄ vult unusquisq̄ ibi est hoc ē mōdo
qui est vā quies anime de qua nūc annua
dicit aliqui. **In** pace in idūm id est in eo

34
qui est immūbilis dormiā et requiescam. **Et**
p̄t **Comite** aīam meā in requie tuā. **Item** in deū
Et Aug. **Non** ē quietū cor meū donec re-
quiescat in te domine. **Et** ubi vult esse
spiritus protinus est et corpus dicit **Aug.**
Item ibi nemo turbat aliū sed sedebit dicit
dñs p̄ v̄siam populo meo in pulchritudine
pacis. **Et** **Ambr.** teste p̄t **Confortant** sem̄ por-
tato v̄tin et benedixit filijs eius in ea. **Item**
ibi nullus alteri subiacitur. **Nam** teste **ap̄lo**
ibi cessabit om̄is platio. s̄ soli deo om̄s subiecti
sunt cui subiaci et finire v̄re ē regnare. **Item**
ibi ex deum nihil desideratur. **Nam** ip̄e est
fins om̄i desiderio dicit **Bernhardus**. **Item**
ibi volūtas cuiusq̄ p̄ om̄ia et ubiq̄ cōplebit̄.
Item illud **Aug.** **Omnipotentes** erūt volūta-
tis sue sicut deus quia nihil aliud volum̄t
q̄ quod deus vult et quod ip̄e vult nō potest
non esse. **In** h̄is om̄ibus vera libertas cōsp̄-

henditur. Differt autem libertas vni⁹ ab al-
terius sicut differt claritas corporis et merita
virtutis. Quia enim amplius in hoc mundo quod
fuit finis omni propter deum sicut **Apulus** qui cum
esset liber fecit se finem suum. Quoties magis homo
seipsum scilicet sponte in vis preceptorum et se-
mitis consilio sacre scripture observacione vigilan-
castigacione corporali. Tanto liberior est in patria
celesti. Et quanto magis quilibet occupatur vanitati-
bus sollicitudinibus officiis amissionem vero
temporalium. Et quanto magis appetit dignitatem hono-
rem secularem placem hominum laudem inimicorum
vindictam temporalium vero effluencia carnalis ami-
ciciam secularem leticiam hominum placentiam
et filium que elongat a deo. Tanto liberior est
in mundo et liberior fit in celo. horum singulorum
appetitus hic et in futuro valde enervat
diminuit libertatem. Item anima deo unita
in perfectione ipso deo iubente perfecti estote

35
sicut et per xpm. **In** duobus divina perfectio
comparatur in odio vitiis et in amore virtutum.
Bonus deus odit vitium quia bonum et malum
contra sunt sicut lux tenebre et aqua igni.
Et quia vitia dei habitacionem pollunt in anima
scilicet consciencie puritatem quia lumen mentis
obscurant scilicet rationem ne vero a falso discernat
vel limpide veritas agnoscatur secundum quam vivere
oportet quia liberum arbitrium subvertunt
ne melius bonum et via tutior eligatur. **Et**
gratia dispergitur scilicet virtutes quibus homo deus generari
efficitur quia dona naturalia corrumpunt in quibus
est ymago dei in anima scilicet memoriam intelligentiam
voluntatem quod affectiones anime a deo auerunt
scilicet spem timorem id est per quos deus delicias habet
in anima ipso teste. Delicie mee esse cum filiis hominum
quia omnia opera bona vicia facta mortificant
in caritate. **Et** iter deus amat virtutes et

omne bonū semper et ubiq; quia quilibz di-
ligit sibi simile. Et quia ipse sume bonū
est ad sume amat bonū. Amat autem ideo
virtutes quia viciū necant qz firmit' animā
deo iungit quia ad oēm grām spūalem hñt
tant quia opa p pccā mortificata unificat
qz hoīem interius in affectionibz exterior
in moribus. 2° diuinā voluntatem ordinat
qz etia sancta et pfecta grā vehement' in-
pata. Odit vicia et amat virtutes et omne bonū
Sed hoc oportet addiscere in hac vita ut sciat
in eterna vita. Aliquis abstinet a viciis qui tñ
ea nō odit. Ille vero pccā odit qui ea nūq; nō
cū amaritudine mentis recogitat qui semper
cū dolore cordis de ipis loquit' et audit loq;
cui grāus ē pena vidē delinquentes vel ipos
audire vel cū ipis cōuersari vel cū eis sedē
qui nūq; sponte pñs ē ubi vicia amittunt'
Et si qñ cogit' ibi ē ex hoc grāus sibi crepat
afflictio spūs qui detestat' omnia incontinentia
peccantiū sicut sunt supflua ornāmēta et

36
organica infirmita. Item aliq; in vita sua
pstat doctrinam et sibi auxilium vel fauorem
exemplū vel occasionē aliquā ad peccandū s; p
et ubiq; pccā dissuadet et pphbet quātū
ipē. Hec oīa vā signa sunt odii. Qui vero de-
labili' cogitat de pccis vel audit loqui vel
de ipis loquitur aut videt delābiliter delin-
quentes vel ibi libent' sedet ubi ebrentur
vel aliquos incitat doctrina cōsilio auxilio a
fauore exemplo vel aliq; occasione ad peccandū
Hec omīs etia a pccis pphbet aut dissuadet in-
quāntū ipē. Ille nullatenus adhuc odit peccm
Anima aut in hac vita debet addiscere virtutes
amare et bona opera ut statim sciat in eterna
vita. Aliquis exerceat se in opibz virtutum
nec tñ amat virtutes. Ille plus amat virtutes
et opa virtutū qui nō ppter timorem alicuius pene
nec ppter fauorem vel placenciā hominū nec
ppter aliquod tēpale lucrū s; pñe et simplr ppter
deum in bonis opibz attente se exerceat qui

pro virtutibus optinendis incessanter toto nisu
laborat qui mente vehementer affligit eo
quod in virtutibus incessanter crescere se non sentit
et quod bona opera secundum voluntatem suam et secundum
ordinationem divinam semper et ubique non perficit
qui vacat congratulatur omnibus spiritualibus gratiis
et virtutibus humanis et in virtuosioribus operibus inquit
se excellentibus qui omnia impedimenta virtutum
et bonorum operum quasi venenum fugit qui non
a virtutibus quicquam occasione retinet nec bonum
opere cuiquam prohibet vel dissuadet sed omnis ad
hoc promouet doctrinis consiliis et auxiliis ex
emplis minorum promissis omnibus desideriis
quatenus potest. **Q**uanto amplius quisque in amore
virtutum et odio vicio est tanto se perfectione
esse agnoscit in hac vita presentia et futura. **U**bi
etiam anima deo vivit in beatitudine. **N**am quod
beatitudinis habet deus pro nostra ipsa per gratiam hoc in
petrauit dominus **Isidorus** dicens quod pater quos deus
in vobis ut ubi sum ego et ipsi sint mecum

37
ut videant claritatem meam quam dedisti michi
et ego claritatem quam dedisti michi dedi eis. **C**laritas
a patre filio collata est eterna beatitudo quam
dabit singulis electis suis. **D**eus autem summe
perfectus est in beatitudine quia omne bonum in se
naturaliter et eternaliter in se habet et nullum bonum
ex se ipsum quod oportet et nullius bono nullius
auxilio aut consilio indiget cum nihil boni sibi de
sit et nemo quod boni auferre sibi possit nam
bonum suum sibi immutabile est et natura nullum sibi sub
iectum ex facili delinquit. **E**t a nemine cogi potest
quia omnipotens est et nemo super ipsum est nemo
sibi equalis equalis est et a nullo turbari potest
quod mitissimus est et nihil anxietatis habet
et nunquam mutari potest in sua beatitudine quod semper
idem est sicut ipse dicit. **E**go deus et non mutor
et melius sibi presentem aut futurum est sed semper
presens. **S**ingula horum pertinet ad unam beatitudinem
in hac ergo beatitudine anima fit cum deo qui ubi nihil
indiget creature. **N**am omne bonum in se continetur
et nemo aliquod bonum auferre potest.

promittente dno zhesu. Gaudium vrm nro
tollet a vobis. Gaudium anime e vno adden
in illa bñtudine. Item ibi nulla eam cogit pñ
quia nichil aduſitatis eſt ibi. Nam oia aduſa ſu
perant. Ibi nuq̃ mutari pñ nam ſemp in eode
feruore bñtudinis eſt. ſicut heru in hac vita
anima miſera nuq̃ in eodem ſtatu pmanet ſ
ſemper mutat de ſpe in timore et equeſſ
de amore in odium et euiſo de bono in malu et euiſo
ex ſacili tñat ex ſacili amittit vel timore vel fraude
cogit ex ſacili gra ſibi auferit. Indiget etiã
oſtine coſilio et auxilio angelor et hoim et
nichil boni per ſe hñ nec quid boni per ſe pñ
ideo miſera aia ſemp ſuſpirat debet ad illam
bñtudinem cu aplo. d. Quis me liberabit de
corpe mortis huius. Et cu dauid. Qñ veniam
et apparebo an faciem dei mei. *pñ pñ le laud*
dei p deu
In etiã aia laudat deu. *dei p deu*
ex omnibus viris ſuis. Ad hoc em creatura
e ut dicat donna p iſaiam qñtm iſtrum
formam in laudem meam narrabit

38
Ad hoc monet eccleſiaſticus laudate deu qñtm
potestis adhuc ſuphalabit adhuc dignior e
pñ laude. Ad hoc monet iohes in apocalypſi
laudem dicite deo nro om̃s ſancti eius. Iſta
laus erit p deum vngentiſimū dei qñ
etiam maiestatem dei dñs angeli laudant
et cantat in pſatione quia vmonē habent
cū ipſo magnitudo e cātula ſicut et ipſi. *hec laus*
e tanto amabilior ſtē trinitati tanto utilior
amitati quā ſcit aia p dei filiū qñ ſi ſcit per
ſempm qñtm cātor dignior eſt cātula. Iſta laus
eſt anime reſectio cū nulla ſibi videtur delectatio
ut dicit Caſſiodorus. hec laus procedit
ab aia ex nimio ſeruo caritatis et ex nimia
delectatōe ad deu. Qñta acutitudo vbi om̃s
ſanctis vna eſt lingua iubilatōis indefeſſa
ut dicit Bernardus. Vbi om̃s angeli et ſcī
deu cōcordit laudant et tamen diſſimilit
ſicut em ſcī diſſert in agnitōe et amore
ita etiam diſſert in laude. hoc opus laudis
dñs non abſtrahit nec elongat a deo nec

quiat laudantur sapientiam licet sit opus geminum
sicut et alia opera ex geminatione sepe ingunt
tamen in hac licet est ratio quod laus dei non tunc
est operatio sed et remuneratio ut dicit *Cassio*
dura super psalmum et de perceptione muneris et pluri
nemo lassatur in laude vero dei ipse actus est merces
dicit glossa quendam super psalmum *et in principio laudis dei*

Ius ista ducit animam incessanter propter suam de-
lectationem in deum. Et fidelis anima vero
tanto est beatrix quanto in laude dei fit frequentior.
Ideoque sicut homines naturaliter semper appetunt beati-
tudinem ita et laudem geminam promittit dominus
per ipsam. *Tota die ac nocte non tacebunt laudare*
nomen domini *et in principio laudis dei propter deum*

Ibi etiam anima laudabit deum licet enim anima
fidelis in laude dei sine delectatione magna
nequaquam esse possit. Imultatenus tamen ibi deus
desiderat laudare propter ipsum commodum sed propter
et simpliciter propter deum quia eternaliter ordinavit
ab anima se semper laudari non propter suam sed propter
anime beatitudinem ampliandam. *Ulla proutas*

39
eterna causatur ex huius vite proutate. *Quinto enim*
anima fidelis in laude dei ipsam partem magis re-
spicit et quanto amplius partem dei quaerit in hoc
mundo tanto laus eius apparet hic purior et
tanto est excellentior tanto valior est quantitate
et nobilior et consequenter deus qui talem
dedit proutatem apparet gloriosior. *Ergo quanto*
delectabitur anima in deum et deus in anima quanto secundum
divinam ordinacionem singula membra corporis
et singule vires anime in laude dei ordine move-
buntur. *Ibi laudabit anima singula per se que sunt*
in deo per naturam scilicet potentiam sapientiam bonita-
tem nobilitatem etc. et totam virtutem suam effun-
dit super singula in laudem. *Sic laudabit*
singula in aliis scilicet potentiam in sapientiam et eorum
et sic de aliis. *Similiter laudabit singula in omnibus*
simul scilicet solam potentiam in sapientiam bonitatem carita-
tatem etc. et sic singula in omnibus coniunctim. *Et*
laudabit anima simul in singulis sigillatim scilicet
potentiam sapientiam bonitatem largitatem magnam
et iustitiam. *In pacia singillatim in sapientia*

40
singillatim In bonitate singillatim et c. **D**alys
hæc signata sunt per quatuor alleluia in
poetibus Alleluia est laus huiusmodi verbis
incomprehensibilis **I**bi non laudabit anima omnia que
in deo sunt successine sed modo potentia modo sa-
pientiam modo sanctitatem et sic d' aliis quod ibi
non est successio temporis **E**t quia omnia videlicet
simul et agnoscit in deo et amat et fruitur
ideo et simul omnia laudabit **I**tem non laudat
anima ea que in deo sunt unum minus aliud magis
sed equaliter omnia quia eque inmensa sunt sin-
gula in deo et equaliter laude digna **S**icut
anima agnoscit ibi et amat singula per se
que in deo sunt et singula in aliis singillatim
et singula in omnibus quærit et omnia simul in
singulis **S**icut fruitur ibi et contempletur singulis
pro se et singulis in aliis singillatim et sin-
gulis in omnibus in quibus et quærit omnibus

in singulis singillatim **E**t hoc delectabitur anima
supra modum ita quod hoc similiter hic est faciendum
Item ibi laudabit anima deum in singulis actibus
et in singulis momentis secundum dignitatem suam ut
impleatur illud prophetarum secundum non tui deus
sed et laus tua **E**t enim non sufficit digne lau-
dare deum in uno actu laudis sicut nec in alio
posset **N**ec interitio et sic de aliis et sic caret
pleno gaudio quod promittit dominus **I**hesus fidelibus
suis **P**etite et accipietis ut gaudium vestrum
plenum sit **G**audii plenitudinem anima percipit
quoniam deum in singulis actibus suis et in singulis
momentis secundum condecencia suam laudat **E**tiam
ibi non contempletur desiderium quod promittit per
replebitur in bonis desiderium tuum **F**idelis igitur
anima hic semper desiderat ut deum secundum
maiestatem suam in futuro eterniter laudare
valeat **I**bi laudabit anima divinam potentiam
que in sua natura nobis inagrita est in hoc

mundo Aliquidulū tū ē dīnis opibus potētia
p̄mo magna dei potētia manifesta fuit cū deus ex
nichilo cuncta fecit **Dixit** enim et facta sunt
id est tanta facilitate fecit omnia sicut aliquis
vinū proferret vbi **Et** licet omnes mirentur
potentiam et magnitudinē creatoris ex magni-
tudine creature magis admirandū est q̄ cōtūta
potentia tam modica processerūt **Et** nimis in-
tabile est q̄ superbis deus cuius est nā diffidi-
et amare sibi bonitatem immatam dū potuit
otnie quod non fecit creaturas que bonitate sua
et b̄titudine fruerentur **Postea** apparuit eadē
potētia cū oīa vinū deleuit aquis diluvij p̄ter
ea que in archa rubente deo pro semine salvabit̄
Item lucebat potētia sua in dīnis miraculis in
egypto et cū pplm suū p̄ mae rubrū t̄p̄mōit
satis vestigiis cunctis egypciis insequētibz de-
scendentibus in profundum quasi lapis et cum
eundem pplm s̄z decem milia et amplius per
annos quadraginta vno cibo p̄avit s̄z manā t̄e
centum octoginta quip milia quasi una hora p̄

41
vniū anglm misere **In** nouissimis vō tēpōibz
valde effmōit diuina potētia qm creator potuit
fieri creatura impassibilis potuit pati **Immō**
potuit mori **Impassibilis** potuit videri **Immu-**
bilis potuit et p̄t sub speciebus panis et vini
ab homine manducari et bibi **Et** cū sunt in-
potencie s̄ verissime et maxime potencie ar-
gumta **Sicut** in hoc tempore valde clarescit
diuina potētia in hoc q̄ deus omnipotens detestās
p̄cā et vindicans vitiā et quartam gēia-
tionem **Conemē** p̄t vindaem cōt̄ tot paga-
nos iudeos hereticos falsos xpianos quos nichil
indiget ipm aeternam gēitē offendentes
quos in vno momēto delere posset sine suo dāpno
unde aliud **Deus** qui omnipotentia sua p̄cedo
maxime et misereendo manifestas **Et** in lib.
Capit **Et** oīm deus es oībus te peccare facit
fragilitatis indicium est subito contra inimicos
expetē vindaem sicut fortissim⁹ **Sampson** fecit
Sed melior ē paciens vno forti **Et** qui dicit

animo suo fortior est expugnator urbium
ut dicit Salomon *Prm pñle gñe accos pñm*

In anima fidelis refertur gratias deo pro singulis
donis naturalibus et gratuitis amicis et con-
sorcibus pro singulis spiritalibus et temporalibus
specialibus et omnibus collatis et confirmatis
intra et consummandis in patria nec gratias agit
modo pro istis modo pro illis donis successine
sed pro omnibus simul que vix efflueret a deo
et effluerent si habuisset alicubi repositum
hec gratias actio est pro deo dei filium sicut *Aplō*
dicit Gratias ago deo meo pro ihesu christo per
ipsum solum gratias referre presumo cui soli vacat
cognita est magnitudo et multitudo donorum
et nobilitas et utilitas ipsorum et pro magnitudinem
virtutum suarum respondeo presumo magnitudinem
donorum digne offerre presumo deo patri placere
filii dilecti cui olim dixit tu es filius meus dilectus
ante complacuit in id est beneplacitum meum
summe perfecti Beneplacitum dei patris in

42
filio est pro omnis donis suis digna gratiarum
actio *Prm pñle gñe accos ad deū*

Ista gratias actio vehementer ducit ad deum
Quanto enim amplius dantur qualitas et affectus
sinceritas et quantitas donorum et utilitas
ipsorum ibi ab anima ponderatur tanto anima deo gratior
efficitur et quanto omnipotenti deo fit gratior tanto
fit deo semper proximior *Ibi* anima tamen congratulatur
domine potentie et sapientie que singulis crea-
turis quementissime singula dona distribuit
quod pro singulis donis angelorum et sanctorum uberiores
gratias deo reddit quod si ipsa sola omnia precepisset
et potius singula dona esse vult in singulis quam
omnia in se sola sicut nemo in alia parte corporis
membrorum aliud vellet esse quam divina providentia
ordinavit sicut teste apostolo *In uno corpore multa*
membra habemus omnia autem membra eiusdem actu
non habent *Quia* corpus christi mysticum quod est
ecclesia ex diversis angelis et sanctis et ex diversis
state donorum constituitur *Si* ergo totum corpus

esset oculis vel manus ubi corpus ē. Et si un-
tū hāret omnia dona et officia ubi esset carnis
et tū sequitur ex hoc qd aīam amplius affici-
at p̄mūm accidentale id est q̄tudo quā habet
ex donis p̄p̄is tū ex uno subali magis b̄fī-
cetū qd ex omnibus accidentalibus. Sed ex ea
pte quā cōsiderat ordinacōem dei sapientis-
simam et optimā vult singula dona esse in sin-
gulis potius qd in se sola. Sed ex ea pte quā
bonū p̄p̄m naturaliter magis appetit qd aliud
potius vellet oīa se hāre qd alios. Sed ibi grā
supat nām et fidelis anima dīnam ordina-
tionem magis qd quā vtilitatem amplectit.
¶ In p̄le grā actōis p̄t deu

In aīa etiam
grās agit deo ppter deum non em̄ fidel-
tā p̄ncipaliter ad grās agendū ibi
mouebit̄ eo qd et grā actione grata deo efficit̄
siquē mouebit̄ eo dīna largitate ex qua oīa
dona effluunt ab immo et effluent absq̄ fine
et q̄nto aīa m̄s sibi et magis deo intendit
in grā actione tanto beator erit licet p̄n-

43
cipaliter illam b̄tūdinem non intendat et
tanto em̄ b̄tūdo erit q̄ntati iocundior
et tanto deo gloriosior. Vbi aīa grām agit deo
qd ei p̄ ymaginem sancte trinitatis inpreste
fuit. Illud signatū est super nos lumen rōtū
tū dñe. Et quia sp̄m sctm cū donis suis et
omnibus virtutibus in baptismo cōtulit. Et
quia eam corpore et sanguine suo delcābili
eam sepe refecit. Et quia ei sacm scripturam
concessit dīnam nām occultam manifestante
oēm volūtatem suam indicantem nobilita-
tem et vtilitatem dñi donis demonstrantem
viam certissimā et celestia ostendentem per
exempla sanctissima ihesu xpi. Et quia sine
meritis suis fidem xpianam sibi dedit qua illi
posset sacre scripture p̄missis et munis cō-
siliis et doctis. *¶ In p̄le agtula p̄ dñm*

In etiam et aīa continue cōfīdat̄ deo
in omnibus opibus suis parvis et magnis
in omnibus iudiciis cōtā bonos et malos

In omnibus moribus suis perfectissimis In omnibus
exemplis ihesu xpi sanctissimis In omni beatitu-
dine et perfectione sua que consistit in potentia
sapientia bonitate etiam immensa etc. **Sicut** in omni-
bus non successit nam hec omnia predicta perfectissima
in deo cognoscit Et hec congratulatio erit
per deum dei filium in quo solo vere gaudere deo possunt
qui soli beneplaciti patris semper in summo
perfecti et perfecti sicut ipse testatur Que pla-
cita sunt ei factio semper Et dauid dicit de
omnibus aliis Quis declinaverit etc. usque ad
unum id est ihesum xpm Et **Salonimus** in
eo omnibus repertum qui supple deo patri per omnia
et in omnibus complacet mulierem autem non
inueni **in principio congratulationis ad deum**
Hec congratulatio vehementissime ducit in
deum et ad deum propter delectationem que
in ipso est Si enim omnia corda essent unum
et inuestigare non possent quantum delectationem
habet anima in congratulatione dei **Epistolae** autem

44
congratulatur deo de redemptione generis humani
ad quam immitat dominus ihesus omnes amicos di-
cent **Congratulamini michi** quia inveni draconem
quoniam peridi **Dracone** portio fuit totius hu-
mani generis a congratulatione divina separatio
Dracone fuit inuentio xpi per passionem eius
congratulationis recuperatio Et notabile est quod non
dicit se emisse sed inuenisse licet per hoc sanguis
vina et acerba passione generis humanum
copulavit quia mentes desiderant salutem ge-
neris humani quod inuentum tali modo repenta-
nit tali modo se posse hominem a peccatis diuina
liberare et ad beatitudinem eternam ad quam
creatus fuerat reuocare **Sicut** notabile est quod
omnes angelos vocat ad congratulandum non
dracone non hominem sed sibi quasi homo dei deus esset
et tota salus diuina in ipso inueniret **Spondet**
et si sine ipso beatus esse non possit **in principio congratulationis**
Si etiam anima congratulatur propter deum
deo non propter se sed quia propter deum tanta

em puritate aia fidelis afficitur in cōfultu-
tione dei q̄ potius vult ipm ee bñm q̄ se ipam
esse bñam vmo aia fidelis mallet eligere om̄
bñtudine se semper taxē q̄ deū alicuius bñ-
tudis et p̄fectionis defectū habē s̄n om̄ibus
hys septem mēbris p̄dictis deus ip̄e ē cā
efficiens m̄alis for̄lis et finalis. Ip̄e ē cā
mouens aiam ad agnoscendū ad amandū
et ad fruendū vīvendū laudandū gr̄as age-
dum et cōfultandū. **S**ic̄ ip̄e est m̄a m̄se
hūis totū quod p̄uocāt ip̄e aiam ad agnoscendū
amandū fruendū rē hoc ē potentia sapiam
bonitate rē. Item ip̄e est causa for̄lis m̄formis
aiam q̄luter se h̄re debeat in dei agnitiōe et
amōe rē. **S**iliter ip̄e est finis ad quē tendit
oīs agnitiō rē de hys septē p̄t̄ intelligi illud
Salv̄s **S**apientia dñia edificauit sibi domū exi-
dit colūpnas septem domus edificatio ē celi
empyrey cālis. septē colūpnas exāsis est
septiformis p̄dicta gr̄a. In qua cōspicit̄ p̄ley-
sime vera beatitudo. **M**aliter autem se vmo

45
quisq̄ h̄re debeat in hac vita ut ad illam
bñtudine pueniat docet **Anselmus** **T**antū
ē desiderium esse debet in hac vita pueniendi
ad quod factus es et tantus dolor q̄ nodum
ibi es et tantus timor q̄ nō puenias q̄ nul-
lam debes sentire leticiam nisi tū de hys q̄
dant spem vel auxiliū pueniendi. **C**irca p̄-
dicta debet v̄sari intentio n̄ra et totū nego-
ciū n̄rū in hac vita sicut finis suis fidelibus
amittit dñs **ih̄s** in lucā dices **N**egotiam̄
dū venio singulis d̄missi sibi negotijs singulos
iudicāe. **O**bservo ergo te dñe q̄pter bñtudine
tibi imatam p̄ra cūctis fidelibus in hac mi-
sera vitā p̄dictis exesse de hora in horam
ut manifestet̄ in eis habundantiā gl̄orie tue
p̄ infinita secula seculorū. **A. M. E. 1. 2.**
Expliat tractatū de dei agnitiōe amōe firi-
tione r̄mone laudatiōe gr̄arū actiōe et cō-
gratulatione amē bñe. **D**eo gr̄as. Anno. 1434.

Incipit tractatus de diuinis moribus

Perfecti estote sicut et pater vester celestis perfectus est. In sacra scriptura nichil nobis impossibile est. Vel pater. In hoc verbo diuinitas non sunt nobis precepta facta diuina vel mores diuini. Ad quos nec potest perfecte attingere sed imitari ut ad eos imitandos pro possibilitate nostra accede scideamus. Quia hoc possumus et debemus et nichil dignius ut dicit **Iohannes** episcopus. Quia ut homo sui conditoris sit imitator et secundum modum ipse facultatis diuini operis executor. **Deus immutabilis est**

Est igitur unus mos sine perfectione in de. Quia immutabilis est in sua natura. Ipse testatur in prophetis. Ego deus et non mutor. Et beatus **Iacobus**. Apud quem non est transmutatio. Et ideo immutabilia sunt opera eius secundum essentiam secundum quod angelus anima. Caelum et quatuor elementa. Et si quicquam mutatur angelos quicquam non mutatur. Aliquando subleuat gratiam hominibus aliquando operatur. Quicquam peccata vindicet quicquam displicet mutabitur.

46
est in creaturis et nullatenus in creatore. Precepit vero in nouissimo die ordinare sua terra bonos et malos immutabilis permanebit. cum bonis mercedem super meritum et malis penam cum merita in suabit. Sic et nobis studendum esset ad mercedem consequendam ut nec aduersis fracti nec prosperis allecti aliquatenus a via rectitudinis flecteremur. Sicut beatus **Iob** in iustificacionem inquit quam cepi tenere non deseram. Et apostolus. Certus sum quia neque mors neque vita ideo poterit nos separare a caritate dei. Sed heu nimis inconstantes sumus in sanctis meditationibus ordinatis affectionibus in conscientie securitate in recta voluntate. heu quod subito imitamus de bono in malum de spe in timorem in iustum et conuersum de tractatitate in loquacitatem. de maturitate in leuitatem. de caritate in rancorem vel in inuidiam. de feruorem in accidiam. de humilitatem in vanam gloriam vel superbiam. de mansuetudinem in iram. de spiritualem letitiam vel amorem in carnalem. Ita quod nunquam uno momento in eodem statu

stabiles permanemus. Nisi quod heu constantes
sumus in inconstancia in infidelitate in ingra-
titudine in spiritualibus defectibus in imper-
fectione in temporis amissione in leuitatione
in cogitationibus et affectibus impudicis
Instabilitas autem sensuum et membrorum ex-
teriorum. Ad hoc tamen memento intemere ut nos frequen-
ter vno eodemque modo id est matie et be-
nigne in statu et in progressu in omni satisfactione
nostra equaliter habemus. **Bonum deo placet**
Alius mos est in deo sine sine perfectio. Quod
omne bonum sibi ex matia placet omni
loco omni tempore sine in angelis sine in ho-
minibus sine in aliis creaturis sine sit bonum in
corpore ut est quiescentia fortitudo sanitas
vitalis maturitas dulcis acies ut est ingenium perspicua-
ritas tenax memoria subtilis intelligentia
vitalis bona voluntas arbitrii libertas et similia
Sine bonum gratie datum ut est bene legere bene
cantare bene predicare facundiam aciem absti-

47
nente esse oportet mores habere et similia. Sine
bonum gratie quod maxime deo placet ut
est fides spes caritas humilitas patientia obedientia
mansuetudo veritas temperantia iusticia prudentia et scientia.
Item omne malum sibi displicet semper et ubique
et in quolibet. Sicut enim iniusticia inimica in
mundicia inimica est. Ita diuine bonitati ma-
licia contraria est et quia gratia peruat vel diminuit
quod bonum deus nature contulit. Sicut nobis
placere debet esse bonum semper et ubique et in
qualibet creatura et debemus bonum sollicitate tueri et
fouere omnibusque bonum impugnantibus audaciter
resistere. Malum quoque semper et ubique ex corde
detestari et quantum possumus quocumque consilio in-
pedire propter iram dei et dampnum proximi
et multo amplius propter gemellam creaturam quam
propter periculum hominis. Sed heu frequenter res
vertitur in contrarium. Cum enim laudat quod vel
diligit ob gratiam humilitatis religionis deuotionis
predicationis vel alterius gratie et nos ex hoc

regiam coapim⁹ vel illius gratiam diminui⁹
q̄ aliud q̄ q̄ bonū nobis nō placeat deimū
re. Aut enim qui otioso loquitur detrahīt
videt aut alias leuitates per p̄tā amittat
et nos conridem⁹ colloqim⁹ aut cū delatōne
cordis talia videm⁹ et audim⁹ quid aliud faci-
mus nisi q̄ mala nobis non displicent testes
sunt. **Deus prouidet omnia**
Alius mos sine p̄fectio ē in deo q̄ oīa futū
bona et mala prouidentē prouidet et lāq̄
oīa fiant cognoscit et quid boni vel mali possit
ex eis oriri discernit. Sicut casum angli et
p̄m hominis p̄stuit et temptari p̄misset et q̄
mali sequi potuit p̄cognouit s̄ genēis hūa-
ni dampnatio et quid boni s̄ filij dei incarnati
et ex hoc maior ex omīone q̄ an hōi glificatio
Sicut prouidenda essent nobis oīa v̄ba et op̄a
v̄tus et incessus n̄ri et quid boni et q̄ mali
nobis quid scandalū quid emendacōis ex ipsis
alios possit euenire. Item p̄rogitandū esset si

48
temptacōes fortass in futū insurgēt siue a
demōnibus siue ab hominib⁹ amicis carnalib⁹
siue spūalib⁹ aut ab inimicis carib⁹ siue spūa-
spūalib⁹. qualiter resistendū qualiter collectandū
qualiter euadendū q̄ nimis feruēt iacula que
p̄uident. Item prouidendū quid futū in sepacōe
amie et corpis. q̄ntus dolor minuet corpori
q̄ntus timor amie q̄ntū p̄iculi. Item vbi ma-
nendū cū deo vel cū diabolo in celo vel in inferno
q̄nta iocunditas cū deo manentib⁹ q̄nta mise-
ricordia ab ipso recedentib⁹. Utile esset omnibus
manete inq̄ter hoc versari. Ideo Moyses op̄a
tauit. Veniam sapient ac intelligerent et no-
missima prouiderent. **Deus p̄cior est**
Alius mos sine p̄fectio ē in deo. Quicūq̄
a cūctia sua offendit et contempnit n̄m
tū ipam cūctiam odit s̄ vere eam diligit et
bonū eius feruent⁹ deus desideat licet malū
eius detestet⁹ et prouidet ei t̄palia abq̄ suo
desiderio et spūalia si ea corrupit facit

cum solum suum oriri super bonos et malos et
plures super iustos et iniustos Ad hanc perfectionem
saltem tendere debemus ut quicunque nos homo
lederet nunquam tamen nam ipsius odiremus si omne
bonum ei optarem et quicunque corporale vel spi-
rituale auxilium a nobis exspectet subsidium
a nobis penitus inveniat. **Effectus** vero odium
habet deus et nobis licet est ut non propter
hominis dilectionem vitia diligamus nec propter de-
testationem vitiorum nam homines detestemur si nam
diligamus vitia detestantes. **Discretio dei**
Huius mos est in deo quod nunquam propter ipsius vi-
cium de alterius malicia recipit detrimentum
nihil enim nocet sancto andree casus luciferi
nec inde malicia sancto petro caritate dimi-
nuit. Sed heu nos miseri unusquisque religiosus persone
excessum in totum claustrum refundimus. Unus totum
ordinem si et omnes religiosos per petro unusquisque per totum
condempnamus. Et si ab uno inimico nostro ledimur
totam suam personam et multos pauperes mores
persequimur et amicos et familiares ipsius

49
quoniam possumus? videbit molestam? Quid dominus
in lege prohibuit dicens Non porbit filius
iniquitatem patris nec pater iniquitatem filii sed
omnisque unusquisque suum porbit dicente **Apostolo**
heui quodam contigit cum aliquis turbatus
est quod etiam ipse deus licet inuito d' hoc frequet
recipit detrimentum ex eo quod tunc non vult cantare
vel studere nec legere nec orare. **Discretio dei**
Huius mos est in deo quod nunquam propter iniustitiam
iam iniustitiam deserit. Nec propter iniustitiam
iam delinquit. Nunquam enim aliquem indurat ut
condempnat sine misericordia nec alienum miseretur sine
iustitia. Sed nos miseri cum iniustitiam finem attendimus
misericordia extinguimus et cum alieni iniustitiam exhibemus
iustitia penitus sepelitur licet scriptura utrumque simul
commendat ubi misericordia et veritas non te
deserant. Et per istam et iudicium cantabo tibi
domine. **Pacientia dei**
Huius mos est in deo cum omnes sancti et
omnes creature aliquam clament vindictam

dei cō pectorem sicut in **Apoc.** legio q om̃s
clamabant vsp̃q̃lo dñe verus & sanctus
non iudicas et vndicas sanguinem nostrū
de his qui habitant in terra **Deus** eñ pati
enter et m̃corditer exspectat p̃cedem vsp̃
ad mortem ut miseratur sui si querti ve
lit a via sua mala quia nō deletat m̃ores
deus in p̃cedēde amor **Et** nos p̃pientes
in mōito aūq̃ ad pleni fodiatu p̃cedat
fouca **maledicentes** et vndicta clamantes
eñ p̃ponit sepelire m̃p̃erates deo quare
tam diu sustineat p̃cedat maliciam a bonos
non cōsiderantes q̃nta bona sapiens deus
ordinat de malicia ip̃or **Quia** tñ laudand
est deus et tante m̃e est sustine ñalū in ma
licia ac si m̃dū cōfuerit a p̃cedo vel eipet a
p̃cedis hoc eñ amēdat omnipotētiā suā
Non eñ ē magne potēcie iniquū in fouca
inferni demerge si m̃iam suā p̃cedo m̃p̃e
et m̃fando manifestat **liberalitas dei**

50
Plus mos dei siue p̃fectio est de carnis
am̃at quidquid am̃abile est etiā singu
lis mōitis am̃at cū habilitatem m̃m̃it
licet videat m̃eis non p̃cedat. Inuānam nām
vniūc cū filio suo in vna p̃sona quod maxm̃
est et aīam cōluit caritatem t̃m̃itatis p̃ter alia
dona sp̃ualia reficiens tam carne et sanguine
dilecti filij sui **Item** nichil iniquitātū reliq̃t
hoc ē q̃m̃ dñe bonitatis **Nam** quod sibi na
tiale est am̃auit deus p̃ grām creatoris an
gelis p̃cediem am̃auit m̃q̃ exopt m̃fiam
Thoro ap̃lor p̃cedem ut quidq̃ soluant vel liget
in t̃ra solutū et ligatū sit in celo **Thoro** p̃cedo
sapiam p̃cedendi futū oīa que facit disposuit
Thoro cōfessor inter prospa cōstanciam **Thoro**
ro martiri fortitudinem oīa adūsa **Thoro** v
q̃m̃ cōtinentiam inter carnis allecebras
Item quibusdam sp̃alib̃ am̃auit aliqd̃ quod h̃t
eo natia ut abrahę largitatem **Thoro** mansue
tudine qui am̃itissimū hōm̃ fuit **Joseph** p̃cedent

super egyptū **S**ampson fortitudinem helie
zelū iusticie **pa**uam qd et **el**obie heliseo
mortuo suscitacoem **Da**nIELi iudiciū discretio
DanIELi fidelitate **Da**uid cōn psequētes miam
Salomon prudentiam **Jo**hanni baptiste sci
tatis et veritatis amorem **Be**ate v̄gm similitu
tem **Pe**tro caritatem **Jo**h̄i caritatem castitatem
Beato **pa**ulo zelū aīarū et sup̄no agnitiōem
Singuli in istis alijs excellēbant licet om̄s eadē
habuissent **E**cce nos invicem om̄ie debent nō
solū oculos vnde p alijs aures ad audiendū cō
fessiones os ad predicanđū ad dandū consilia
pedes ad ambulandū **C**or ad meditanđū p salu
te aliorū **V**erō etiam quidq̄ habem⁹ in spiritali
libus siue in sp̄alibus quidq̄ possim⁹ exotius
p opera et intus p desideria et q̄q̄ sum⁹ in corpore
et in aīa singulis in purgatorio et nūc conuē
et post nos exūt ut in voluntatem dei x̄mānt
in p̄senti et in futuro **placabilitas dei** **ac**
Recognosce deū q̄ q̄ues et multas muni
rias suas statim patib⁹ ē remitte cum

57
quis firmiter cessat et viciat emendat pot
ymo p̄t viciat q̄m̄itū cordis cōtēti obliui
sit sicut dicit scriptura q̄ postea m̄q̄ dampnē
blasphendo si sic pmanseat nec m̄perat cō
fundendo nec min⁹ diligit imputando nec
alienat eīdem familiaritatem subtrahendo
Nos vō miseri cū vestigia dei sequi nūto debem⁹
vō vniq̄ etiā petenti venia et p̄posse satis
facienti volum⁹ ex corde modicā muniā semel
nobis allatam dimitte aut si dimittim⁹ vō
vniq̄ cū obliuiscimur q̄ de suo incomodo gau
deamus et si contingit adūstas mune doleam⁹
aut m̄q̄ q̄ ante diligim⁹ aut si nō m̄peram⁹
allatam muniā vel nō acquiescimus que duo
rara sunt familiaritatem cū m̄am sibi subtr
him⁹ et consiliū et auxiliū n̄tatis ipsi dene
gam⁹ cū etiā venia non petenti nec emēdas
volūnter nūto p̄emus ex oplo ih̄u x̄pi q̄
pro nobis crucifixus suis venia nō peten
sed iridentibus exorauit cum

nichil faciat deo sic sicut dicit **Exo**
Quodadmodum malignis et ledentibus esse pla-
cibilem et cum sit cumulus perfectionis immi-
tos diligit et pro ipso orat sicut dominus ihesus
fecit sicut dicit **Glosa sup Mathen** **Ma ut**
Plus nobis est dei quia a nemine **sufficit dei**
quod exigit super posse in rebus oribus
vigiliis et elemosinis castigacionibus corporalibus
disciplina regulis et precibus et si deficiat in
magis opibus ad delenda peccata sufficit de-
in minimis sed in lacrimis ex corde confito pro
cedentibus ut de **Ecclia** legit **Quia** lacrimas
repperit dominus et quidem annos sibi adiecit
mutans suam mortis quam protulerat per
peccatum **Similis** lacrimas beati petri per peccatum
gravissimo misericorditer exaudivit **Quia** audi-
to gallo fleuit amare per peccatum negacionis **Si** no-
lacrimas quis hunc non possit sufficit deo in
voto ex corde confito venienti **Sicut** legit
de latrone qui cum dicit dominus **Alc** **meo**
mei **re** Respondit. hodie mecum **meo**

32
Si vero vult lingue amittere gemitu cordis
converti pro peccato deus utipote **Sicut** scriptum
est **Quia** hora petri ingemuit omnium
iniquitatu eius non recordabor **Et** si infirmitas
omni membrorum vultu abstulisset quod nec membrum
monere posset nec gemitu pre debilitate adhuc
sufficeret deo in bona et sancta hominis voluntate per
offensa gravissima **Ita** et nos a nullo amplius
desiderio quidam debemus siue seculari siue re-
ligiosi quicunque sit astrictus voto si fideliter
fecerit pro posse **Compassio dei**
Plus nobis est dei quod nulli imputat cor-
poris defectus naturales sicut est cecitas sur-
ditas membrorum deformitas qualiscunque vel de-
fectus naturales in anima sicut est stoliditas defectus
intelligencie ingenii memorie rationis leuit-
timor naturalis propter immoderatum defectus deus neminem
abicit aut contempnit **Sed** defectus spirituales quod
auxilio dei ex facili quibus posset emitti gratia
imputat si ingrati tunc quolibet donorum
appetit superfluo tristitia de profectu bonorum

Gaudium de afflictione iustorum. bonorum operum
perversiorem seu detestacionem bone fame alio-
rum denigracionem et diminucionem honoratum
amorem firmiter tenet. Singularem spiritum mul-
tatenus relinquit. Ad placentiam hominum feruenter
stude. odire correctionem. amare adulationem
fuerit ex tuncas consolaciones. fovere carnales
affectiones et similia. Ita et nos neiem debemus
despicere. Si non est in eo sanctas membrorum
integritas corporis fortitudo. eloquium. potentia
habilitas ad cantandum. quod et legendum. que non
posse habere potest. Sed pro habentibus debemus deo
gratias agere pro non habentibus pacem habere
et quantum possumus defectus ipsorum supplere.
Primus mos est in deo. **De largitas dei**
unicuique quantum prout secundum suam capa-
citatem sicut legitur in exod. 17. **De unum dedit**
quique talenta. alii duo. alii unum. unicuique secundum
proprium meritum. Unde quantomagis cor hominis
per caritatem dei et proximi dilatat et quanto

53
amplius per bonas meditationes et ferventes orationes
per multa desideria per opera humilitatis et super-
erogacionis habilitatur. Tanto maiorem gratiam
deus omnipotens largitur. Et quanto diligen-
tius collata gratia confuit et ea quisque utitur
ad laudem dei et universalis utilitatem. Tanto
ad uberiorem gratiam paratur in presenti et gloriam
in futuro. Dilatandum est in cor nostrum et frequenter
desiderio parandum ut deus diues in omnes
qui invocant illum secundum suam magnificentiam
habundant super nos possit effundere gratiam
suam. **Quicquid etiam** quicquid dispensare bona
spiritualia in precibus et in consiliis adiuuat dili-
gentissime ne scilicet det caribus et margaritis
prociat ante porcos. Sed dies diei eductet ibi
et non nocti indicet suam. hoc est perfectis per-
fectionem. imperfectis nostris perfectam tamen pro-
videns dispensat. provideat sicut **Aplos sapiam**
loquebat me perfectos sed simpliciter nichil
in se ipsum. **De hunc crucifixum** **Epistola**

vero unicuique indigenti secundum capacitatem id
est secundum propriam necessitatem et non amplius
subministrat. *Discretio dei*
Alius est mos dei quod ab eo plus exigit cui
plus committit sicut dicitur in euangelio luce
cui enim habundantius providet in temporalibus
ab eo exigit ut habundanter pecunet elemo-
sinas pauperibus. Et cui maiorem offert san-
tatem et corporalem fortitudinem ab eo remior
vigilans orationum pegnationem et bonorum operum
maius expetit exercitium. Item cui plurima
et gratiora peccata dimittit pro peccatis custodit
maioris dilectionem et digniores proprie fructus
ab ipso requirit. Item cui excellentiora dona
gratuita scilicet virtutes et meliora naturalia scilicet ingen-
tium intellectus memoria voluntas arbitrii liber-
tas et membrorum integritas. Et spiritualia plura
et digniora scilicet deuotio pietas conscientie
frequencior confidens spirituale gaudium mansuetudo
secundum ad perfectionem fidelitas diligentia
ad bona opera pura intentio zelus animarum

54
feruor orationis a deo frequentius accenditur ab eo
frequenciores gratiarum actiones merito exquiruntur
Item que plus benignus deus ad agnitionem bo-
nitatis eternitatis immensitatis omnipotentie
largitatis caritatis sapientie nostre iusticie
veritatis fidelitatis pacis humilitatis suauitatis
et nobilitatis sue plenius et frequentius admittit
ab ipso habundantius laudem et frequentius
et feruentius requirit. Item que ad quietudinem
et agnoscendam maiorem perfectionem illuminat ut
eam opere compleat et in cognita magis ac ma-
gis proficiat ab ipso magis exoptidat nichilominus
est ut ipse ad eandem agnoscendam et imi-
tandam verbis et exemplis et orationibus et desi-
deriis quousque habiles agnoscat quantum potest
inducat. *Providendum nobis igitur est ut*
singula predicta dona nobis commissa cum usura domino re-
feramus ne in ratione reddenda quid nobis commisit
auferri iubeat et cum suo proprio recondente di-
nitentem in sudario in tenebris nos miserabiliter
mitti iubeat exteriores. *Iustum iudicium*
dei actus maria matris

Plius est nos dei op facta homi no indicat
sicut apparent exordius s. 2^m intenciones cor
dum interius oia dixerunt in sua immensa et in
fallibili sapia. Ideoqz opa sedm intencione punit
fiut vel remunerat excellent. **Sic** 2^m visioem
oculor aut 2^m auditu aud aurum iudicac no
quemit opa homi s. sue benigni cultu sue se
rostru nobis ostendit sue blande sue aspereno
bis loquitur sue dent munuscula sue non dent
in omnibus qntu possim? non tm quid fiat sed
etiam qua intencione fiat scudeam? aduertere
et 2^m eam intencione regere nos debem? **po**
tius aut sustinenda ab amicis vero qui bona in
tencione emendandi gra dura vba loquunt? q bla
da vba et dulcia et dulcia ab eis qui no vere
diligunt nec aliquem fructu intendunt s. tamen
place attendit quia meliora sunt voluea dili
gentis dicit **Salomon** q fraudulentia ostia
odientis **Veritas dei est** **Iesus xps** **inra**
Hlius mos est in deo sue pfectio. **Qu** veritas est
in promissis. **facilis est** qd ipso teste celli
et exim tunc qd xpiu vbi sum falsificari

55
vel mutari. **Non** em accepit **dnus** **Jesus** vba in
vento sicut nos facim? s. singla vba que loqubatur
in tpe dictata sunt ab eterno in sua sapientia
Sicut aut visitant vba pphetarum ardua de
ipso pdrerent s. incarnationem nativitate
passione resurrectione ascensione sps sancti in
sionem. **Ita** complebit resurrectione gnalem pro
missam et iudiciu futuru. **Et** tunc soluet pro
missum pauperis cu eos ad iudiciu duodecim
tribus israel in iudicio super sedes duodecim
sublimabit. **Et** promissum oppressor cu de ma
dato dei colla opprimentu concutabit. **Nam**
fidelis dnus in omnibus vbis suis et quacuqz pro
misit potens est face. **Et** promissum ingenuum
cu ipso sicut mater filios ponalit consolabitur
Et promissum humili et supbor cu eos 2^m
quod humiliati et despecti sunt exaltabit et su
perbos qntu se glorificauerunt humiliabit
Sic et nos vaces esse docet ut promissum
quo nos in baptismo patrum nri obligauerit

fideliū suāemus s; tene totam fidem katho-
licam et abrenūciare diabolo et pompis ei.
implere quoq; decem prepta. Insuper que postea
ponte promissim; sine obediētiā sine continen-
tiam sine abstinentiā sine religionem et filiā
item vātes esse debem; ad proximū. ut sit pmo
nr esse esse. non non. id est quod ore loquimur
corde intendam; Et si q; alicui promissimus
aut si alicui mortuo aut viuo in aliquo obliga-
ti sum; soluere non tardem; quia veritatem
requirit deus et retribuet habundantē veri-
tatem accipientibus. **heru heru** q; odiosa est
vitā que optima est p quā est omnis salus
Qui autem odit vitā odit xpm. Nam
ipse dicit **Ego sum vitā**. Multi vero nō solum
odiūt vitā. Imo etiā sunt vitāis prodi-
tores. Unde **Iohs Crisp**. Non solum ille proditor
est vitāis qui palam p vitā mendacium
loquitur; s; etiam qui vitā libere nō pro-
mūat quam libere promūat oportet. a
non libere veritatem defendit quam libere

56
defendi ament proditor ē vitāis **personarū accepto**
Nūc est nobis in deo q; non est personarū
acceptor sicut dicit **Applūs** **Nec** etiā in
veteri lege potentes et nobiles et humiles co-
stituit iudices super pplm suū sicut **Moyse**
et **Nosue** **Gedeon** et filios. **Nec** postea elegit ad
regni potentes et nobiles; s; de humili stirpe ie-
mī saul filiū eis et dauid hummū inter fratres
de pascuis omni in regimen sublimauit. In pmi-
tia etiā celiā non potentes sapientes et nobi-
les. s; ~~pauperes et ignobiles~~ / ~~pristatōes ignobiles~~
constituit principes super omniē terram ipis
regimen etiā amittendo. Et que stulta sunt mudi
elegit ad q; videret ut confundat sapientes sicut
dicit **Applūs**. Ita hodie nullū cōfert grām q; tui-
tam ppter potētiā nobilitatē fortitudinem a
pulchritudinem corpalem s; in omni gente que
timet deū et opatur iusticiam acceptus ē illi
sicut dicit **Petrus**. **Nec** solum diuites potentes
nobiles et formosos vocat ad celū. s; etiam pau-
peres cecos et claudos et debiles infirmos

et ignobiles compellit interire et humiles persone
hodie maxime proficiunt in caritate dei et in
gratiis spiritualibus habundant. **In** postremo etiam
iudicio personas regum et principum non accipiet
sed magnas et parvas equaliter iudicabit. **Nec**
secundum potentiam nobilitatem aut pulchritudinem
sed secundum humilitatem et caritatem omnique in gloria
illuminabit. **Sed** nec nos personam cuiusque debemus
accipere. **Hoc** est ut dicit **Gregorius** hominem non
ob hoc quod homo est sed ob aliquid quod etiam ipsum est
honorat id est propter divitias vestras personarum po-
tentiam nobilitatem amicos et agnatos multos
tudinem. **Nam** acceptio personarum in scriptura pro
magna imperfectio reputatur. **Absit** ut pre-
dictor vitam dimitte nobili et potenti ha-
beat hunc complacem suam in predicatione
amendet. **Vitam** vero pauperum et afflictorum hunc
gemenum in nobilitate reprehendat. **Absit** etiam
ut confessor propter innocentiam pulchritudinem
potentiam divitias et nobilitatem vel propter
suam lucrum et quodam potius omnium audiat quam alium

57
vel ad ipsum cum labore eat aut plus temporis expen-
dat cum ipso quam cum seniore paupere infirmo ignoti
qui forte amplius indigeret sed talibus hanc in-
tentionem amplius est insistendum quia possunt ma-
gis quam alii periculis et pelliculis ad peccandum inducere.
Absit etiam ut dantes elemosinas pauperum
personas accipiant sed ubi maior est indigentia
magis et frequenter detur elemosina et qui
ad maiorem perfectionem proficere agnoscunt maiori
subsidio adiuventur. **In** omnibus tamen secundum doctrinam
apostoli. **Cui** debemus timorem dei semper timorem
et cui honorem honorem et cui amorem amorem
et cui familiaritatem familiaritatem. **Tunc** mai-
oris sanctitatis vel placionis vel rationis ordinis
Henricus **Cura de creaturis dei**
Primum est nos dei. **De** ipso est cura de omnibus
creaturis tam de minimis quam de maximis
animalibus naturalibus volatilibus etiam de passeribus
quorum duo veniunt dissidio nec unus est in obli-
vione coram deo. **Item** de magnis et parvis
verminibus hanc enim omnia in esse consuevit eisque vite

natia optime subministrat. **I**tem de quatuor de-
mentis curam habet et omni que ab eis
nascuntur vel nutriuntur sive vegetantur vel her-
be et arbores sive viliat per cetera animalia
capue vero gerit curam hominum quos ad
magis et similitudinem suam fecit. Quod in
dilecti filii sui constituit et templum spiritus sancti
ordinavit singulis singulos angelos ad custo-
diendum deputans in carne et sanguine
preciosissimo unigeniti sui reficiens quidam
adhuc perscrutans est peccatoribus misericordis suis
vite vitam prout habundantius quam amicus
Item curam gerit animarum quibus oblationes
sacerdotum proficiunt ad penarum remedium
licet ipsis sacerdotibus ex eisdem oblationibus in-
digne offerentibus dampnatio quæritur. **F**ilii
per desideria complant et per suffragia mili-
tantis ecclesie adiuuant. **E**t licet homines oron-
tibus elemosinis ieiuniis peregrinationibus
et caritate factis propria peccata dele non sufficiat
per tamen credi potest quod ex eisdem mitigationem

58
et absolutionem penarum ex benignitate susci-
piunt cum per eis fuerit si viventes in seculis me-
uerunt angelorum curam etiam magnam habet
quos in tanta beatitudine creans absque omni
mali expresse per asuavit immunes et asuat
Filii et nos curam gerere debemus quapropter
curam ut singulis in debita dei ordinationem
vivamus ne in die iudicii ipsas in malicie nostre
testimonium habeamus. **I**tem curam omnium hominum
ut quomodo et in quomodo singulorum nobis medul-
litus assumam. **I**psosque ab iniusticia retin-
tes desideris orationibus et bonis exemplis in
domino confortemus. **I**tem curam animarum in pur-
gatorio ut ipsorum penas operibus nostris frequenter
curamus mitigare. **I**tem curam angelorum ut
primum quod ipsis ex eorum obsequio et custo-
dia de nostro profectu debet ex culpa nostra
ipsis nullatenus subtrahatur. **I**tem curam
dei precibus gerere debemus sollicite ut
semper et ubique quicquid ei de nobis maxime
placeat et ad que nos maxime ordinavit

Equanimitas dei
Alius est motus dei qui nunquam turbatur et licet
scriptura sepe referat de ira et fure
dei nequaquam tunc edendum est ipsum posse tur-
bari sed cum peccata vindicat vel ex iustitia quod
etiam subtrahit iram dei et turbatur spiritus
vero impassibilis est non habens originem et tantam
simplicitatem est et tanta sibi iocunditas
et felicitas est immutata quod in ipso nulla tur-
batio locum habet. **S**ed et nos quicunque possu-
mus evadere iram vite debemus quia mo-
dica vel potius nulla gratia quiescit post in-
iuriam perturbata. Ad vitandam vero pertur-
bationem est vehementer contra deum occupatio et di-
lectio fortis ut motus que virtute mortis
operetur in nobis ut mala operatio proximorum
videntes non videamus et verba noxia vel
nobis contra audientes non audiamus nec tor-
da nostra cum aliis occupemus sed solum quasi
ceci et surdi et quasi muti et quasi non
haves corda. sicut dauid de se dicit. Ego

59
tamquam surdus non audiebam et sic mutus
non aperiens os suum insistens tamen fidei
et ferventer habens quod dei sunt et alios
in bonis propter assidue relinquentes sue
iudicio placito sue anime vindicta dei di-
centis. **A**rchy. vindicta et ego retribuam eis
intempore. **S**iliter et aliorum turbationem quibus
enim possumus curare debemus ne ipsi nos cogno-
scentur ut sepe fieri solet ut ex hoc re-
mordente conscientiam ipsi liceamus. **Q**uidam in istis
meditationibus iustis desideriis omnibus aliis
quod bonis operibus subtrahitur universitati sine
malo sine interia bonis et malis sine in-
puratorio nobis evadere ex iusta causa pro-
ponenda opus deus amator iusticie multum
in novissimo die non relinquet. **S**ua vero quiescat
Alius est motus dei qui in omnibus operibus suis
et ordinatione nihil quodammodo sui respicit
sed potius et principaliter eterne et eterne boni-
tatis sue habundantiam et hoc ad humanam et
angelice creature utilitatem. In cunctis quippe

et in osuacōne celoz et quoz elem̄torū
et om̄ que meīs sūt non aspiciat suū
comodū s; hom̄ et angeloz fructū. **Silicet**
q̄q; ordnat in tātiū quibuscūq; siue sit
tempus siue neperies siue penuria siue
tū siue habundā siue sanitas siue pesti-
lē. **Quidē** etiā facit ita hoīes aserendo
grām siue subtrahendo siue p̄mittit eos sanos
esse fortes debiles v; infirmos. paupes
siue ditites vniū siue mori. siue p̄mittit
signāe bonos siue malos tueri siue affligē
paupes siue iuste iudicā siue iudiciū
pueritē dīa ordnat oīa facit oīa p̄mittit
p̄p̄t suā inestimabilem bonitatē et homi-
nēm utilitatē. **Silicet** in om̄bus desideis
ordib; ieiuniis elemosinis vbiis nostris
et in aliis om̄bus q̄ facim; dimittim; susti-
nemus adeo p̄ia debet esse n̄ra intentio
ut nec placenciā nec displicenciā hominū
ac n̄m quodū attendam; aut grām ip̄iti

60
aut glām in futo s; t̄m̄is p̄ue et p̄ia
paliter p̄p̄t dīi admirabilem bonitatē et
scādā proximo salutem. **Et** q̄to magis
et p̄p̄t p̄tem dīi v̄p̄p̄m; et q̄to n̄ra
m̄m et alior; utilitatē attendim; tanto
acceptabili; ē deo et tanto vniūitati siue
tuosus opus n̄m. **Item** q̄ntū deo x̄p̄it
et vniūitati q; in fact; nostris aliquid re-
p̄p̄m; nisi p̄ue dīi bonitatē. **Cum** enī ven-
tilabre sepabit paleam attico sic dicit ap̄-
thens. id est p̄ sapiam suam p̄tū dūdet
absipus tūc solū etiat in horren; assumet
paleā obuente id est solū id quod p̄p̄t dīi
f̄m ē pure, vel dimissum vel passum in
celo remunerabit et vniūitati vale reddet
dicente p̄p̄a. **Retribuet** v̄icti dūs scdm̄ in-
faciā meā et scdm̄ p̄ritatē manū meā
in ap̄tū oculor; eius. **Deus** **infectis** om̄ia
Quōd ē mos dīi **et** oīa opa sua iustis
v̄nfacit. **Opus** quippe celi et terre ange-
lor; et hom̄ et aliar; creaturarū adeo v̄nfacit

ut melius excogitari non possit. **S**iliter
opus redemptionis quod nō aliud neq;
in celo neq; in terra neq; sub terra fieri potest
sicut legitur in **Apoc.** in summo beneficiis
prudenter vincendo diabolum in ligno quo
vicerat sub humana fragilitate semper celans
divinam potentiam q; si demones cognovissent
ut dicit **Apoc.** **M**ulsi dñm glorie crucifixerunt
sine venia siq; persuasissent. **S**iliter q; hodie
faciat sine peccato vix sine dispendio p; pe-
nitentia sine grām subtrahat electis sine
coferat sine fidei amē q; se familiarem
q;q; alienū exhibeat sine sit ventus sine
pluvia sine aura frigida sine calida sine sita
sit via sine madida sine fructus sine habim;
bet sine peccato pro illo tpe melius fieri non
possit quia ex summa caritate et benignitate
inducit inmensa sua sapia singula debito tpe
operatur. **O**pus vob; innumera dñs in summo benefaciet
etiam singulis peccatis et singulis meritis q; fuerint
arma iniquitatis reddet instam penā pro

67
quantitate et qualitate commissionis et cum
singulis bonis voluntatibus verbis factis et
exemplis instam incedem iustitiae p; q;nta
caritatis. **I**llud et nos aemulā diligentiam
appone debemus ut singula opa nostra q;ntū
vniq; melius possimus faciamus ex omni veritate
dñi nostri ihesu xpi et cū desiderio trium-
phantis et militantis ecclesie et sub nomine
creatoris quasi tota salus nra et ois laus
dei et minor sitatis utilitas ex vno opere
dependeat quasi nūq; ad illud opus rueretur
neq; opus aliud postmodū interperit. **N**on
gens em̄ aliquod opus facim; ad aliud opus
feruenter peruenies ex solo desiderio alius
opis statim abesse aī in ope in quo sumus
verbi grā. **C**um sumus in oratione vel in alio ope
et q;ponimus scribere vel studere vel aliud opus facere
statim cū orationem minuit nō affectus et cū
absolvim; ab incepto. **d**e benignitate dei
Alius ē mos dei q; nullū iudicat scdm
p;ntia vel futūram maliciam vel bonita-
tem quoniam ipse cognoscit in hōie s; scdm p;re-

sententiam iustitiam et iniustitiam. Sicut paulu
no dampnavit propter peccatum malitiam nec iudici
salvavit propter peccatum iustitiam. Sed nos miseri
quicunque aliquis proficiat in virtutibus et in
iustitie frequenter tunc peccate recordamini iustitie.
Si autem iustus cadens a via iusticie in aliquo
loco excedit et si respiciat nequaquam tunc
sanctitatis peccate recordamini. *De unitate dei*
Alius est mos dei quod nunquam his prout in ad
si una pena sufficit et si sequitur correctio
inter flagella nos autem in infernum per una
nobis illata iniuria centum si esset possibile
quatuordecim molestias inferrent. *De fortioris anime ad*
Fidelis anima toto nisu se conformare debet. *Dei*
predictis dominis moribus pro posse suo. Quanto
enim conformior erit iustis animis creatori suo
tanto in hoc seculo erit conformior in futuro. Et quanto
conformior tanto beator et tanto laudabilior
deo et universitati velius. *Quam gaudendum*
est fidei anime quia predictos mores dei habe-

62
bit metua vita tunc ei scilicet erimus et videbimus
cum facti est. *Deo*
Nam premissis deus qui anime nostre tunc
ymaginem absque nostro desiderio impressisti
petimus propter deum quod tu es tunc omni quod tu
es predictos mores misericorditer imprime nobis
ne inuamur etiam nos laboramus ne inuamur
immo periculose vivamus si non tunc sciamus etiam
nos ad finem debiti perducamus. *Alii mores sunt domini*
Sunt et alii mores in deo in quibus requiruntur imitatio
in quibus est imitandum si potius amando
scilicet quod ipse solus omnia cordium scrutatur solus
etiam perfecte agnoscit et amat et fruitur
et laudat ipse sibi solus sufficit et non indiget
extrinseco ab ipsis solis omne bonum procedit
omni beatitudo in ipsis solis consistit. Ipse solus habet
immortalitatem et inhabitat lucem inaccessi-
bilem. Ipse solus de nichilo aliquid facit. Ipse
solus dea inesse consuevit. Ipse solus peccata condonat.
Ipse solus facit horum iudicium. Ipse solus

pat nūm electorū benedictus deus **Amē** n
Explicit tractatus de dñis moribus **De viis**
ponenda sunt etia in factis nostris

Opus etia in singulis operibus suis semper
aliquid eternū intendens ex eterna et
mera bonitate sua plū hōiem inter omēs cūctos
sub celo cūctis ad eternitatem seu vitam etia
Ideoq; nā cogente semper debet homo cogitare
semper loqui nō de transitoriis s; de eternis **Et**
in quolibet opere bono principaliter semper mēde
debet quis aliquid quod non sit tñsitoriu s; etia
donec pueniat ad deum eternū et ipō etialiter
pseruat **Et** libentissime debemus exorteri i oib;
que nō tñsent s; pseruant in vita eterna. sicut ē
agnoscere et amare deū frui deo laudare. gratias
agere. congratulari deo et similia. sicut docet dñs
Abesne Operamr cibum qui nō perit. sicut
maria optimā pten elegit. **Et** autē eternū
omne in quolibet opere bono sollicitate psequi

63
videndū videlicet ut deus etnus omnipotens et
singulis bonis operibus a seipō et sine fine et
sine principio collaudetur et edificatūmplis
per ipm ex eisdem sine fine letetur **Et** hoc ē
nām fieri. Nam quodcūq; opus etnus opus
deus operetur vel in sanctis suis et angelis operatur
tam perfectū est q; deo laus eterna inde et
omnibus sanctis suis sempiterna letitia quāt
Singulare vero etia singulis singillatim operibus
est querendū **Et** quāto amplius et sincerius
proposito tñsitorio etia queritur. tanto omniati
fructuosius tantoq; trinitati sanctissime q;lib;
opus laudabilis indicatur **Deo grās**

Anno dñi. 1534.

**Incipit tractatulus de septem horis canonicis
p[er] d[omi]n[u]m paulu[m] chollner collectus**

In no[m]i[n]e sancte et individue trinitatis
patris et filii et sp[irit]us sancti Amen Ego
paulus dictus **Chollner** **Electus** **Canon**
inter om[n]es decretos licenciatos m[ag]is Cum mu-
liere paup[er]cula que duo nimia posuit in
Sazophilatu[m] ad gl[ori]am et laudem altissimi
et omnem utilitatem cleitoru[m] qui veluti pensio-
nariu[m] ihesu xpi ad septem ho[ra]s canonicas ex de-
bito obligantur. Veru[m] quia multa sunt nat[ur]a
in horis p[re]missis consideranda et secreta que
in quibus et simplicibus p[ro]p[ter] intensitatem
instantia sibi et haberi non p[oss]unt ex quo
nonnulli errores ac avaru[m] naufragia p[er]sequuntur
P[er]to ex d[iv]is libris scriptis sac[er]dotum theologicis
et filie illius videlicet instantia scriptis
et opinionibus doctoru[m] **Tractatu[m]** subsequente[m]
recollegi et in unu[m] libellu[m] coposui ut p[ro]pter
breuitatem impedita[m] ignorantes **Similes**

64
et desides facilius possint informari **Sub-**
notam[us] hinc et p[er]dictu[m] **Tractatu[m]** correcti-
oni et reformationi augm[en]ti melius sen-
tientis Quia in p[re]missis no[n] que mea sed
que ihesu xpi sunt quesim[us] p[ro]p[ter] in sup[er]
q[uod] si aliqua in p[re]missis tractatulo repiantur
contra veritatem q[uod] habeant[ur] pro non scriptis
et dictis

Speres in die laudem dixi tibi super
iudicia iustificationis tue. hec v[er]ba ori-
ginales habent[ur] in psalmo centesimo xviii et
est in xxi octenario et tr[an]s[lat]ione in cano[n]e
de cele. miss. c. 10. Et q[ui]n de ait b[eat]us **Aug[ustinus]**
libello de correctione et g[ra]tia de sine divina
g[ra]tia p[re]cedente bonu[m] op[er]ari no[n] possumus
Et b[eat]us **Bernhardus** super Cantica sermo
xvi. sic ait Venimus est sp[irit]us sapie[n]tie et no[n]
asp[er]it difficilis esse se inuocantibus q[uod] sepe
anq[ui]a inuocetur dicit. Ecce assu[m] **Legitur**

pro nre collatoris exordio virginis gloriosae
salutem angelica salutatio dicentes Aue mrie
Spacis in die ubi sup Sacras legendo
scripturas veteris testamenti reuoluendo si-
gnas inuenio q triplex est laus Est em laus
viatoru diligentiu voluntaria Est laus deu-
toru fragrantiu consumptiu Est laus clericoru
militantiu debita et instituta de pma laude
satis habet in ps Centesimo viii Lauda aia
mea dnm laudabo dnm in vita mea psallam
deo meo q dim fiers de tali laude diligen-
tiu den scribit Beatus Bernardus super Canticu
psalms lvi sime frs amatores qui
multu orant pro ppo et ciuitate ppa nrm
hic est qui cor suu tradet ad vigilandum
diluculo ad dnm qui fecit illu et in conspectu
altissimi deprecabitur de Talibus scribitur
qui mane vigilauerunt ad me inuenient
me Sedo q est laus deuotoru fragrantiu
consumptiu Talis em laus procedit ex m-

65
dice vere caritatis Inde scribit Caritas
opit multitudinem peccatoru Iacobi l. cap. de
pe. dis. 2. Quoniam Et Beatus Bernardus sime
vni sic ait Quis me amas deus meus a-
mator meus quod me amas ubiq recordans
mei ubiq zelans salutem egem et paupis
no solum aduersus hoies supbos s etia aduersus
sublimes angelos in celo et in tra iudicis dnm
nocentes me expugnans expugnantes me
ubiq subuenis ubiq assistis ubiq a dextis
es michi ne amouear hec ille Tertio dnm q
est laus clericoru militantiu debita et insti-
tuta De tali laude scribitur in Concilio Agathensi
Abbas mane matutinali officio expleto pensu
seruitutis sue viz pma tertia sexta nona
vesperamq psoluat de talibus ait propheta Isaia
tibi in die laudem dnm tibi qui spernamus
nris a nobis implemur si matutine pme
tertia sexta nona vespere completori tempore
summus officia psoluam Abbas ergo temporib

laudes creatori nro super iudicia sue iusticie
referamus. hec habent de cele. missaz. c. f.
Ex quo ergo incepit sumo nro de horis canonicis
videamus pmodu sume de octo pmo qd sunt hoc
canonice. Et quare sic dicantur. Quare sunt sep-
tem. Et qui ad illas hos obligentur. Et sunt
impedimenta in horis canonicis. Et qd excusentur.
Et qd sint cautele in horis eisdem. Inadentur
de dubijs et qdombus. Et pmo qd sunt hoc cano-
nice. Dico qd sunt debitu seruo pensum finitut
et fructus laboris ad que clerici altissimo coti-
die obligantur. hec diffinitio colligitur ex qdlibet
Agathon. ubi dicit qd pensu finitutis tenentur
psalms. Vel alit' hore canonicas sunt orones de-
votas iustitute. Et dicitur ab orando qd orationem
horam loqui deo quibus dubitat. **Un.** Vel dicitur
ab hora hore quia debitis hore clerici sunt con-
stricti divinis officiis. ut de celebrat. missaz. c.
p. c. a. **Gram** inde. et dicitur canonice id est re-
gulares. Canon enim idem est quod regula. in dy.
Canon. Et tertio quare sunt septem. Ratio qd

86
septem sunt dona pps sancti. xxx. q. i. puerit
tem. Et dyaconi septem candelabra. in c. in dy.
Dyaconi. Septem sunt dies seculi et septem etates
quibus apletis sunt mundus. ut in phisio seculi
Et septem petrae in orbe divina. et septem sunt
psalmi pinales. ut. Vel alit' Septem sunt volua
mortifera. scilicet. Superbia. Gula. et septem est me-
dicina horum. scilicet. scribitur. **lenit.** xviij. c. et
in. **requi** mystic. **Incubunt helizens** sup
pium. Et ostendit puer septies et ibidem
Vade lauat septies in **Jordan** et oronibus
et munda. et ait. **xxviii. c.** scribitur. et hec
de pen. et dy. in. **Septies.** ubi dicitur. **Septies**
in die cadit iustus et totiens resurgit. dicitur.
ibi. **Glo.** Si cadit quous iustus et filius iustus qd
cadit ibi vide. **De qro** mondu qui obligentur
ad horas canonicas. **Vnde** qd omnis qd instituti
in sacris ordinibus quia in ordinatione sub
dyaconi dicitur. **Vide** si tardus fuisti in sermone
dei modo sis relox. Et clerici beneficiati. **Ratio**
Beneficiu dicitur ppter officiu d' se ipso et finali

li. vi. de consuetu. c. j. li. vi. Ratio om̄ e quia
scdm̄ bñm̄ **Jerom̄** et h̄etur xij. q. i. duo sunt
ubi ip̄e scribit sic duo sunt genera v̄m̄orū
Est aut̄ v̄m̄ū gen̄s qd̄ est mācipandū dīnno
officio et debitu cōtemplacōi et orōi aboi
strepitu t̄pālū cessare quērit ut sit clerici
et deo deuoti s̄z com̄si. **C**leros em̄ grece s̄r̄s
latine int̄p̄at̄. **I**nde clerici id est sorte electi
hos em̄ deus in suos elegit. **H**ij namq̄ sūt reges
v̄ alios et se v̄tutibus regentes. de **I**nflāt
satis h̄et̄ in ca. o. paschal̄ m̄si. c. de appella
tōibus ubi sic scribit̄. **E**t illi p̄ueniunt eccl̄ia
sc̄ia merito sub̄t̄m̄t̄ cū eccl̄ie q̄nto denegat̄
etc. tenet om̄s doctōes in c. j. de cele. miss̄
Et de clericis nō legentibus horas suas s̄bit
Vet̄ **l**in. in floribus suis li. iij. c. iij. **V**et̄ tibi
deice mors in olla. mors in ollis carm̄ū mors
in h̄m̄oī delictis est. non mō quia secus intro
itū delectacōis posita ēē cognoscit̄r s̄z ob id
maxime quia ip̄i cōstant̄ ēē p̄ta que co
medis sumpt̄s eccl̄asticos q̄tis h̄re te repu
tas. cantando ut aiunt tibi bona p̄ueniunt

vident̄. s̄z bonū erat tibi sode magis a eccl̄ia
mendaciter. **P**eta em̄ ip̄i comedis. ac si p̄a
ē m̄na suffia vidēt̄ sollicitus esq̄ om̄ q̄ red
ditus v̄m̄ dignos p̄ eis gemitu funde dignos
aq̄ p̄m̄e fructus. **A**lioq̄ tibi v̄m̄is impu
tanda que mō m̄e delicias comedis et p̄uipedis
et dissilas tamq̄ nichil attineñ tibi. **Q**uādi
aor̄ dei abissus multa. **T**erribilis deus in
cōsilis h̄m̄i h̄et̄ ille. **I**dem in eadem li. c. vi.
Isti sine ordine peccauerūt et sine ordine vi
būt de isto q̄rto mēbro videas plen̄ p̄ **I**oh̄
an. in c. j. de cele. miss̄. **I**nter clericos vero
h̄os legentes maxia est differen̄ quāda soluit
pensum de p̄m̄is s̄z illi qui in sp̄u h̄m̄liato
et corde ot̄ito et horis debitis s̄l̄r̄ semple
ne qui simul legūt q̄n nō subest causa. **A**l̄i
im̄fecte qui in p̄etis mōd̄ibus post horas
opetentes tales offerūt cū carm̄ cūq̄ mu
nēa deus nō r̄p̄erit. **P**rim̄ offerūt cū **A**bel
De q̄rto mēbro quot sunt impedim̄ta q̄ impe
dūt clericos deuote legē horas. **1**o m̄c. **S**tan
de cele. miss̄ inde. qd̄ m̄t̄ septem impedim̄ta

Item legitur qd quidam sanctus vidit dñm
Intendit pñe in ecclia scribente multa et
quesivit ab illo demòe qd faceret. **Rat** mette
fragmēta psalmorū tunc illis colligit hōr
Quaq; die mille vicibus se sariat ille. **Ter**
cū impedimētū qñ cōtra et inhonestā ver
ba intermiserunt. Tunc em̄ cor nō orat
muanū lingua laborat. Non em̄ clamor
s; amor sonat in aībus dei. **Quia** dicit **Is**
Aug ad probam. **De** orans deo scdm se totū
debet orare s; corde et corpe de cōse. **dis. 1a**
Aug Tamen scdm **Imotenciu** et **Jo. an.** Si
aliqua vba nra et honesta mēponere non
t magnū peccatū hec nōuerūt in capitulo pmo
de cele. missi et c. ti. **Dolentes** idem **Si**
cōtra facta vel opa mēmiserunt sicut zettie
vel cñes purgare. **Qñtū** impedimētū. **Qñ**
quis tarde venit ad chorū vel nō ad pñcipiū
horarū. Talis em̄ non dignos fructus labi
orū suorū offert altissimo. **Hōc** sem̄ tenore
ab ecclia institutū cum integritate sunt p

69
fluende. **Unde** bñs **Verito** sup **San** pñone. **Hō**
sic ait. **Orantem** demq; hōrē deo loqui qd
dubitat quociens adducit et amectimur
qñ eos qui nra indigent opa vel loquela q
tens administrandis terrenis iustissime ipis
sup sedem celebrandis missarū sollempniss or
do pposterus s; nra legem nō habet. agit
ergo sū actualis cūctas ordine. **Qñtū** m
pedimētū qñ absq; rōnabili cā an fine officii
vel horarū quis recedit. **Quia** em̄ officia
cū integritate sunt pñolucenda. **vi. q. 1. nichil**
Ubi dicit qd dñia officia mēopleta pñarie
non debent ad supplemētū em̄ mēctis m
sterijs opetit ut aut mēpientis aut subsequē
benedictioe sint cōpleta sacerdotis quia nec
videri pñt mēpfectionis ordine cōpleat
hec abidem. **Notat** tñ **Imotenciu** et **Jo. an.** **Si**
aliquis ex causa honesta vñ recedat ex
at chorū ante fine tñsgressor mōrtis non
habetur hec notat in **g. l. et c. dolentis**
es de cele. missi. **Dubitat** an peccent mōrtis

qui permittit una horam vel collam vel
lunam. Respondeo quod non. Ratio est legere hos
est preceptum hoc est unum totum apostolum et omnibus
horis si quis hoc permittit peccat mortaliter
secus est de partibus et hoc. Et. dis. propter
Septimum impedimentum quod canes venaticos vel a
nes secum ducunt. cum enim non liceat clericis
illa habere extra etiam multo magis in ecclesia
quia domus domini sanctitudo debet ut cum
impate factus est locus eius cultus sit debi-
ta veneratione pacificus ut habetur in concilio
lugdunensi de una etiam l. vi. Decret. Septimum
et ultimum impedimentum est quod sine clericali de-
centia corona vestibus et tonsura clericali
sunt divinis officiis insolentibus cantilenas
et ludos theatricos exercent. tales devote
deo debitum fructus non impendunt. Cum enim
talibus sint clerici prohibita ut et de vita et
honestate clericorum. Cum de corpore et habetur in
in de. Etiam pallegata. Qualiter autem sic en-
dum ad horas canonicas habetur in concilio

lugdunensi ubi sic scribitur. Sic utique ad etiam
humilis et devotus ingressus sit in eis quod et
conversatio deo grata et insipientibus placata
que considerantes non solum instruat sed et inflat
de munere etiam l. vi. de omnibus rebus impedit
scribit hugo de claustralibus in c. de disciplina
conventus in choro sic dicens. Sunt quidam qui
cum in ecclesiam ante conspectum dei et sanctorum
angelorum ibidem conveniunt ibidem deteriores
sunt mente vagi atomici oculis habitudinis
soluti plana parietum prospicientes plustant
aliud cogitant. aliud cogitant. in choro se
corpe sed in foro mente nunc intus nunc foris
exercent psalmodie verba proferunt sed psalmo-
die sensum non attendunt. sequitur. Cantant for-
sit ut placeat populo magis quam deo. qui se
cantant non cantant in choro cum maria so-
rore moysi sed cum herode in pallatio et

Tideamus modo qui sunt excusati ab ho-
ribus canonicis. Et notandum est quod quidam
excusantur a dicendo et audiendo

Aliqui a dicendo tñ. Exēplū de p̄mis sicut
 sunt clerici furiosi et alienati m̄te xlv. q. 1.
 Infūma Item qui tam g̃ubus laborat in
 firmatudo q̄ sine p̄uilo audire vel dicere
 non possunt. Sic notat Immo. c. 1. de cele.
 missar. et Ro. an. Aliqui excusant̄ a dicen-
 do tñ. sicut si aliquis clericorū amississet linguā
 vel loquēdon vel infirmitatibz laboraret
 q̄ dicere nō possit tenetur audire ut not. Immo.
 m. c. p̄allegato. An aut̄ ppter studiu aliqui
 sint excusati a dicendis hoīs. dñs abbas m.
 c. 1. c. de cele. missar. tenet. Et clerici ex-
 cuses in studijs p̄uilegiatis sint excusati
 ab hoīs. dñs Jo. an. et Immo. tenet. qm̄
 idē hoīs. et hoc tenet eadē. Et q̄ si aliquis
 amiserit librū vel ppter paupertatem h̄re
 nō p̄t librū scdm̄ breuiarij modū et ordi-
 nem ecclie cathedralis et legit scdm̄ aliū
 modū quid erit de talibz. Solucō q̄ p̄didit
 librū et nō h̄t unde emat aliū excusat̄.

propter paupertatem. **N**otatur de quibus quod non
est tenetur tamen ad equalentiam in aliis horis
et orationibus. **I**dem dico de 2. articulo. **S**e
funt c. Si quis pro matrem. **V**eniamus modo
ad compositionem thesauris mei. **S**epties idie
laudem dno tibi id. **S**epties. **R**atio secundum Ga
fredum. **I**n matutino dampnat tempore corpus
An surrexit prima cantus ordo fidelis. **T**ertia
dn cantus tunc est anima passus. **S**exta dn
tenebitur mundi dimata facte. **E**missus nona
tunc creditur spiritus hora. **V**espere clauduntur opus
facta membra sepulchri. **C**orpus. **V**iserna custo
dia clauduntur hora. **S**ed expletory. **A**lia idem collu
gunt ecclesiastica. **3u** c. **I**n altissimo secundum dona
tum eius. et sequitur et septies tamen reddet tibi
id. **C**ontestatur tibi opponitur. **V**bi de septies. **C**ontestatur
oportet semper orare et non deficere. **E**t per hoc
ad Rufinum. **modum**. **K**um de manu aut oculis tu
is liber psalterium distendat. **dicitur** ergo oratio
sine intermissione. **S**olutio dicit ibi. **G**losa
id est constitutus horis ab etia. **D**ubitatione

In ad officium beate virginis clercus teneantur et
videtur quod non sicut enim non debet alicuiquam
imponere xxviii q. 1. de viduis. Cum ergo sit
preceptum de septem horis et de officio isto nichil
precepit nisi ergo quod non teneantur. Idem videtur
tenere. Item ex de cele. missarum c. 1. in fi. glossa
Inferius. Item clercus non debet esse deterioris
ordinis quam laici xxv diffinitio. nunc si laici dicunt
Ave maria ad preceptum nostrum id est. Item scribit de
Gregorius in libro de vana fide quod traditio vult
ecclesie que ab apostolis et christifidelibus se intro-
ducte sunt observare sicut aliter scriptura
Idem Augustinus ad Corinthios per beatum. Item instituta
maioris precepta teneantur et sicut privata
torres legum ita contemptores ecclesiasticarum consue-
tudinum solvendi sunt. Item diffinitio in libro. Item
de gemis sabbati et nunc Augustinus beatus. Item diffinitio illa
Dñs paulus de nazareth. Item Stephanus quod nunciat
Gentiles in de. Item ex de cele. missarum c. 1. q. ubi
est consuetudo in diocesi quod maiores et potiores pri-
lati legunt officium virginis gloriose omnis alii
clercus teneantur. Alioquin peccant mortaliter nisi

72
subsistat causa rationabilis id est. In ista propositio
in multis modis potest. sic notat archidiaconus.
vel diffinitio si quis hic ponit inclusivum. Dubitat
Si aliquis negligit horas suas legere in
die aut teneatur postea redire. Item et
quod. an. videtur immutari quod sic ut bonum et
sanum consilium. Item beatus. Item ad fratres karthagenenses
sic ait. Si quis fuerit memorissimus sine negligentia
sine imperfectum suo modo loco suo tempore non remaneat
impunitum vel irrecompensatum. Solutio
quod. et quod. an. tenet quod bonum est quod rediret
Si vero aliquis confiteatur de peccato omissionis et
confessio aliam penam equivalentem illi iungat
dicunt hoc sufficere ex de cele. missarum c. 1. Item die
scilicet natali non solari. Item dies natalis habet xxviii
horas. Solutio solari aliquando duodecim vel minus.
Dubitat an matutine possint de nocte an-
teparari. Item quod. de Gandavo in quodlibeto
suo de horis canonicis tenet quod sic in certis
casibus viz quando in ecclesia cathedrali anticipatur

in certis festiuitatibus Item cā nātāt qūdo
de mane non possit hū locus vel tpus et cā
pudiorū rē Et sic tenet in tūc de mōe tū
Cardinaliū ep̄ q̄ ppter studiu offiāū bte
vīgins de nocte solent anticipare laudem
Qūdo de tēem dī em laus a laudando. p̄tor
ergo laudare non p̄ unde in p̄s. 2^a. p̄tri
autē dixit deus. Quare tu enarras iustias
meas rē Dubitatur ex illo An exāmati in
depositi. suspensi. de ḡdati teneantur legere
horas canonicas Respondet q̄ si non debent
in ecclia dicere dominus vobiscū s̄ dñe exā
di ordē meā sic tenet Goffr. in summa sua de
sua exco. Dubitat 2°. an b̄o mōrū p̄ccatis
pro sit defunctis rē An q̄ sic Et si nō ex vīte
merito tū ex officio si est in offiō cōstitutus
Sic tenet ar. 9. in. q. vñ iuguribus allegat 1°.
dis. 8. Itē. et videas de hoc. 1. q. 1. Item dī
vocalit et intalit Ande dī plus psallam p̄m
psallam et mte orabo mente orabo et spū
hoc ē cōn Bekhardos et hēricos ut bene notā

78
inde. e. ti. ad nram. Dubitat vno legit vñ
vñum alter aliu vñus caplm alter collem
an ambo sint excusati An q̄ sic quia om̄s s̄
quasi vñ corpus et q̄q̄ s̄ p̄ vñū fingitur
fctm palmū. vii. q. 1. nichil. Sic tenet immo.
et 10. an. in c. 1. pallegato Dubitat vñus
p̄termisit vñū psalmū vel p̄ncipiū vel
finem in horis an teneat remitte Rēdetur
q̄ non q̄ scandalū ḡnaret fratribus s̄ tene
oculte supplere et de obmissis dolere sic tenet
Immo. e. 1. pallegato Tibi Solus em̄ deus om̄
dus ē et qualiter et quos sancti Notat per
10. an. in de. Si dñm In magna glō de orāe
Et nō q̄ illud vñū tibi est cōtē illos qui legē
de sanctis cū deberent legē noctū Audiant
Bernh. Spūs sanctus illa hora ḡtū non
recipit q̄q̄ aliud q̄ debes neglecto eo quod
debes obulēris Item deus non ē remunerator
vbor s̄ adūbiōr non em̄ remunerat quod fit
s̄ quod bene fit de offiū c. septa in glō. et

scriptum est: Si bene offeras et non recte dividis
peccasti. **Bernhardus** in sermone. 16. super Cantica
Item ille ceteris et contra illos qui novas histo-
rias non approbatas continent et legunt. **Bernhardus** super Cantica sermone 20. ubi sic
ait non vultis esse quasi vita otiosi non suffi-
ciat vobis regularis remissio non sollempnes
vigilie non imposita disciplina non mensura
sequitur. Vultis sequi voluntatem qua consuetudo
vestris testibus deum sepius offenditis non
legistis melior est obediencia quam victoria. et in
regula. Quia sine voluntate superioris sit vacua
glorie deputabitur non mercedi. **Sapienter**
deus est et vult se amari non solum dulciter
sed etiam sapienter. unde apostolus. Rationabile ob-
sequium. **Item** hec ille. **Super** ista propositio
presupponit tam quare teneat clericus ad
horas cum igitur cautela non habeat quam promissis
suis respondeat creatori de cele. missa. **Item** ca-
tuna expedit ut fructus laborum nostrorum
tamquam pensionarii cotidie offeramus. **Subita**

74
an acolyti teneantur ad vii psalmos. **Item** quod
unde dicitur. Quia semper peccato debeo semper
habet medicinam de conse. dis. ii. **Si quoties.** **Si**
septem sunt canones primales ut notatur
de celebratione missae c. i. **Item** ad acolyti perti-
net purgatio luminariorum ergo tenetur aliquando
legere lectiones et orationes et hoc debent esse septem
psalmi primales sic interpretatur consuetudo que
servanda vii dis. ecclesiasticus. **Iudicia.** **Iudicia**
domini abyssus multa et iudicium domini non fallit
nec fallitur. **Item** de frigidis. **Laudabilem** est
autem missa iudicium quod tales teneantur ad hos
domini. cum clerici a clericis quod est presbiter quia
missae id est in ipso domini sunt vocati vii
quod i. **Item** dicitur angelus anachore is. labia
sacerdotis custodit secretum quia angelus
domini cooperatur est vii dis. **Sic rector**
expedit ergo quod cotidie cum angelis clama-
tibus. **Sic** **Sic** **Sic** teneantur laudare
nomen domini. **Item** illud. **Super** missas rectum
consuetum custodes tota die et tota nocte non

tacebunt laudare nō dñm **I**n iustificationis m^o h^o
em canonico iustificabitur sacerdos **I**n d^o
leuit^o xxi c. **A**pparet illum sacerdos qui
mundandus est ut tunc purgetur et m^o h^o
de uade laudare septies in iordane et m^o
dabitur **D**ubitat^{ur} an orō palus prosit
oranti **R**es^o q^o sic **I**n illud **Q**ui pro alio
orat seipm iustificat

Quoniam uideamus quot sint cautele et or
dinate disposicioes ad horas canonicas **R**es^o
q^o sint septem ut ex sacris scripturis colligit^{ur}
p^oma est q^o horas canonicas semper pcedere
debet orō dñica ut hētur ex concilio **S**en^o
dñm de conse. dis. v. placuit **T**alis oratio
dñi cotidiana penitēti et hētur de penitēti
et dis. p. xbi sic dicitur **E**st cotidiana p^oma
fidelim qua cotidie pectora cōtundim⁹ et di
cunt⁹ **E**t dimitte nobis sicut et nos dimittim⁹
Dubitat^{ur} **A**n valeat orō pctoris **R**es^o **I**n q^o an. d^o
hoc inde **S**i dñm **R**es^o aut orō debet pcedere
scribit hugo de claustralibus sic dices **A**d

75
contempland^o angustiam cautelam implora p^o
trouia om^o cū xpo regnanti **S**ilr **S**upplicia
singulis et orōibus clama et dic cū **I**ob an
serm^o mei miserem mei saltem vos amica
mei **R**ecipite fugiem⁹ v^om s^o fratriu^olem
in sanguine xpi d^o sanguin^o **E**n paup⁹ stat
ad hostiū pulsare et clamat aperite pulsari
et ducite an^o regem ut pstratus coram
eo enarrē misiam meam q^o p^orior **S**eda
cautela ut hōre canonicas legant⁹ **2**^o modū
quē tenet ecclia metropolitana et ecclia ba
thedralis vel regularis cōn^o faciens ē p^ona
tus amone sex mensibus ut colligitur
ex concilio **S**oletano xxi et hētur xxi
dis. de h^ois dicit ibi textus **S**ic em⁹ iustū
est ut vniuersis sumas regulas magister
unde honoris cōsecrationem accepit **D**ubitat^{ur}
Religiosus amittit⁹ prodialis ecclia regēda
extra septa magister mōsterii **A**n in hōis
canonicis teneatur obsequi ordinem claustr^o

vel loca cathedralis sic notat **Jo. xxij. q.**
1. et c. in et hoste in summa de statu mō.
f. ij. v. s. m. q. Et Goffr. in summa c. ti.
f. m. q. Dubitat Aliquis hē duo bñficiā
in diversis locis seu diocēsis et pñciis
cuius ordinē suā teneat. Videtur illis
ecclie ubi residet pñcialit. ar. de pñci.
Cum qd h. v. ne scandalū faciat alijs
Dubitat an qd legendo hōs 2^m bre
uarianū Romanū sit excusatus. Dñs
paulus de hazar. tenet ubi nō appz
assuetudo ecclie cathedralis vel metrop
polite sit tūc excusatus alias nō. vide
in c. Signū de cele. miss. in de. p. p.
licet enī romana ecclia in sacmētis
sit sequēda nō tū in dñis officijs. Sic
notat pñ. an. de cele. miss. c. 1. et p
ymmo. Tercia cautela est qd legentibz
horz canonice horis et locis apētentibz

76
sic hēt et notat in Concilio Agathenē
lō de cele. miss. c. 1. horz apētentes sunt
in publicis officijs qñ pñs venit ad ec
cliam et si non venit adhuc clerici
sic pñt pñt vel pñt. An vō pñt
legunt apētēs hora qd mane ieiunio
stomacho sic notat ymo. in c. 1. Idem tñ
De Berni et hēt in floribz h. v. An
Aug. Indecens est vāno usqz ad solis or
tum dormire. legit in Cronica dñi
timana qd fuit quidam Sanctus hēnta cia
cotidie angelus de paradiso portavit vnas
immaturas qñ hēnta pñt hora debita
legendi horas. post tñs vō debitū portat
vnas putidas. Sed qñ debitis horis legit
tūc attulit optimas vnas. legitur etiam
de quodam qñ fuit triginta annis in pur
gatorio qd non debitis horis legit horas
suas. Dubitat an legens horas in pñtis
mōtibz teneat. videtur qd sic scō

mutabitur reputatur pro non facto. de transla.
inter corporalia Jo. an. inde. **Si dnm** In
magna gloria **Si** petrus non orat scdm de.
fiderit peccandi no tenetur redire **Dn.**
aut an hore canonice possint simul legi
Innocentius dicit et tenet qd pampes bene. **Con**
alim ut videtur qualiter tenere de omnibus
tn qd in eadmo conventualibus statutis tpe
continentur **Jo.** de deo tenet qd non snt
tores scilicet et publice utilitati defunctos
possint simul lege uno vbor contemtu **Dn.**
in qua loco **Jo.** s. pmo. in c. 1. p. allegato.
Item e qd in ecclesia quia ad illu finem se
ealie constitute et est ibi pntia corporis cop
et reliquias et hoc vni est qd clerici assumis
festivitibus tenent in ead lege **Allegat**
Inno. xij. q. 1. **Si** quis in clero aliis diebus
no credo qd ex naitate legant in ead **Alia**
cautela qd hore canonice legant stando vel se
dendo et tu debita Penitentia quia cor timo

77
bilis omni mobili scdm **Pocetum** ergo si aliquis
est in motu animo tunc intus distrahitur ad
versus eos actus **Unde Aristoteles** **Ana**
sedendo et quiescendo fit prudens **Dubita**
Aliquis legit et aliud cogitat **An** peccet
mortaliter **Beatus Thomas** super **E.** s. mao
dis. iij. tenet qd no dnm non sit malum qd
cogitat **Dubita** **An** aliquis in lecto possit
legere horas vel in equo equitando **Respon**
detur qd non nisi ex causa naitatis qd naitas
non habet legem de conse. dis. 1. **Sollem**
mitates **Jo.** de re. iur. qd no e licitum **An** ac
aut sedendo vel stando sint legende ratio
est illa. sicut em index sedendo tenet ferre
snam **Jo.** de re. iur. e. vel lxxj. et xxvj
q. 1. **patet** **Sic** pensionarii cu debita re
uerentia et decencia tenent reddere pensum
fructibus et fructu laboris suorum ut no vitu
peretur mysterium mmi **Jo.** de adulteriis
Significasti **Dubita** an obmittens suffragia

vel aliquos psalmos peccat mortaliter. **D**ns
Stephanus p[ri]ncipalis et **S**enezelmo inde.
Exam Tenent q[ui] si t[er]tia suffragia vel psalmi
sunt positi in breuicio ecclesie Cathedralis
vel a potioribus et maioribus obsequantur
tunc obmittens peccat mortaliter quia
contemptores laudabiliu[m] consuetudin[u]m s[un]t
et legu[m] p[er]ueneru[n]t s[un]t q[ui] d[icitu]r. **Q**uibus
etc. ecclesiasticor[um] id d[icitu]r videt[ur] tenere
q[uo]d n[on] peccat mortaliter nisi fiat ex affectu
ta negligenti[am] v[er]o d[icitu]r. hoc credo v[er]u[m] **Q**uia
cautela q[uo]d matutinis et vespere h[ab]ere matutinis
p[er]tinet h[ab]ere obsequantur. **I**nde p[er] **I**mma
tutinis d[omi]ni meditabor m[en]te. **E**t alibi
in p[er] **V**espere me delatib[us] concordat d[omi]n[u]s
Vetus **V**erbu[m] ad fr[atr]es carthusiens[es] c. vii q[ui]d
sic ait. **V**espere p[er]terite dici v[er]u[m] exigit in
quibus sic exp[re]ssat o[mn]e debitu[m] p[er] **D**eo ut
nil remaneat imp[er]itu[m] vel ir[re]compensa
tum sequitur. **I**n quibus horas illas d[icitu]r q[ui]bus

78
p[ro]pheta dicit **S**ep[er]ies in die laudem d[omi]ni
matutinu[m] ac vespertinu[m] sacrificiu[m] ac me
die noctis maxime est obsequantur. **N**on eni[m]
frustra ait p[ro]pheta. **H**anc tibi aspero et vi
debo. s[ed] quia tunc acutis exterioribus adhe
simus rem[an]et. **E**t dirigatur o[mn]is mea sicut
mensu[r]a. **E**tiam in nocturnis vigiliis noctis
quibus media nocte surgim[us] ad confitendu[m]
nomen d[omi]ni p[er]fessionis eiusdem ordinis p[er]te[n]s
Inde n[on]q[uam] tribulationis mee. d[omi]n[u]m exquisi
manto meo et nocte cont[ra] e[um] et non s[ed]
deceptus. **I**psis eni[m] horis potissime cora[m] d[omi]no
debon[is] assiste quasi facie ad faciem et in
lume volens eius respice et nomen d[omi]ni
innotare donec dulcescat et tunc maxime
agendu[m] est nobis q[uo]d dicit **A**p[osto]lus **N**alo in
eccl[esi]a quic[un]q[ue] v[er]ba loqui sensu meo q[uo]d decem
milia verboru[m] sine intellectu. **I**n illud
psallam s[piritu] p[er] psallam et m[en]te. orabo s[piritu]
orabo et m[en]te. sequit[ur] an expedit in
multitudine psalmodi obruere m[en]tem.

exhaustire sem vel extinguere si qm sibi
esse inuenit pietate afficiendus et suo inq
illere dirigendus ad dm. Dubitat aliquis po
legit nonam qm pman vel copletorium
pms qm xppas. **Item** teneatur remane scdm
veru modum redire. **Unde** non s. tunc in
plendum erit quod morante fuit pcedmssu
eo de sac. non iterandis t. ultimo. **Et** nondu
est q. vigiliis maxime sunt clerici immitte
vigiliis em et oromb. teneam orae p poplo
Unde **Beatus** **En** super Cantica symone octauo
pulchritter sic ait. **Doleo** fratres dilectissimi
q. pueniunt vos celestes pncipes et no. **Unde**
tis. quod scriptu est. **Puenerunt** me pncipes o
mnes pfallentibus in medio inuenerunt tunc
pamiserunt. **Tunc** q. ai. **pheta** eritis die
tes. **Longe** fecisti nos a me posuerunt
me ab hominibus sibi. **Hec** ille. **Ubi** videas pul
cherime de vigiliis **ibidem**. **Secundum** **causa**
ta est q. om die pmeditari et medullitus

De
vige
26

79
contigitur debemus memoriam dñe passionis
exemplo. **Item** **sermone** et **Epistola** **Unde** **Beatus**
Bernhardus ad fratres **Bartholomaeum** c. vii. sic ait
Scio quicunq. sensu h. q. utile sit. **Unde** **re**
emptor suo. **una** saltem diei hora passionis
ipms attentius recollige beneficia ad fruendu
suauis in ostentia ad recolendu fidelit. **ime**
moris quod est spualiter manducare corpus
dm et bibere eius sanguinem. **Sequitur** **corpo**
eius manducas et eius sanguinem bibis q.
dm in eo manes p amorem. **Ipse** no. **inte** per
sanctitatis et iusticie opacoem in eius corpe
et eius membris oputuere. **hec** ille. **Dubita**
an clericus teneatur ad vigilias mortuoru
et qualiter et videtur primo q. sic. **non** dis
clericus. et e. **Contin** **Carthaginem** **ubi** sic
scribit. **Clericus** em qui absq. corpore suu me
qualitate vigiliis deest stipendio pñatus ex
omittitur. **Ad idem** **Sacerdotes** pñati q. **co**
medunt. **et** suis oromb. **osumunt** **et** **osumunt** debet

sic exponit hugo de claustralibus **S**olucio
certe vigilie sunt constitute in certis solariis
et redditibus tales sunt implende **A**lioquin
sacerdos amittet fructum qui stipendia accipet
et vigilas non adimplet **S**ed que non sunt
ordinate institute vel constitute nec dotate
debent legi illis diebus quibus maiores ecclesie
cathedralis plati et deo deuote consueuerunt
legere articulum non dis. **N**on debet accipere meum
distendere sequens intertextum sicut filius dei re-
mit facit voluntate patris sic et nos implere vo-
luntatem matris **N**ostre que est ecclesia etc. habet
autem aliquam ecclesiarum consuetudinem quod in quodam
gesima et in vigilis apostolorum vigilie legantur
Articulus ex **C**onualio **M**anethen de **C**onse. dis. quia
Nullus presbyter ubi sic dicitur pro proximo **P**ro
conuenire consueuerunt pro salute fidelium **I**dem
tenet magister de **C**andano in quodlibeto suo de
honoris **C**anonicis assignat rationem **C**lerici

80
enim amittit de bonis defunctorum **Q**uod tenent
orare pro defunctis vel ad **C**orinthios **A**plius **D**ies
pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus
consuevit in his que sunt ad deum ut offerat
dona et sacrificia pro peccatis etc. **S**eptima et
ultima cautela. **Q**uilibet clericus debet
cum oratione surgere et cum oratione ire dormire
sicut adimplere quod scriptum est **I**n singulos
dies benedicam te et laudabo nomen tuum
in seculum et in seculum seculi **A**d idem beatus **B**ernardus
ad fratres de monte **S**i sic ait **P**rimo circa coti-
dianam orationem sacrificium vel lectionis studium
cotidianam conscientie discussionem emendationem
conpunctionem pars sua dici neganda non
est deinde operandum est manibus. sequitur
Sicut enim mulier propter virum creata est sic
corporalia exercitia propter spiritualia **I**dem **B**ernardus
Bernardus ad fratres **C**artusien **C**. **xvii**. **S**epe
propter dei regem exurge. sequitur in quibus
sic exsoluat omne debitum spiritus deo et si quid

fuerit minissim vel neglectū sine impetū
suo modo suo loco suo tempore nō remaneat
impetū vel nō retempensatū hec ille. **Refert**
plinius de apibus. **Q**uod de mane famū mellis
conuenit oportere simul in respcis inter
medys horis matiam grossam de qua sic etia
Ere viator qui surgit ad orationes que in
medio actualit gerunt sub quadam dulcedie
amrita altissimo offerit. **D**ubitat aliquis
religiosus et appellatus amicalis et domesti
cus aliquos **C**ardinalium seu pontificum
gram et amonem aplice sedis habentium
An possit legere horas **C**anonicas cum suo dno
vel an teneat suare ordinē etia cathedra
lis vel legere scdm ordinē suū. **S**olutio dicitur
q pōt legere cum dno suo licet sit mōdus et
ipē secularis vel ecclerps. et officium **G**regor
ambrosianū vel mōchale tūq ordinis sui
dicant de sanctis vel de tpe. sic licet et
notatur in de. **D**ignū de cele. missarum

87
Dubitat quorū scōrū officia sunt a iure
approbata. **R**espondetur fferit assumptōis
virginis gloriose p capm alma de sinā et
cōsecōis Item xij aplos. quorū doctorum
de reliquis et veniōne sanctorū. **G**losa
deus li. vi. in talibus em festiuitatibaple
na officia sunt decantanda et tū magna
sollemnitate ut ibidem. **S**iquis vērō hōs
canonicas debita cordis deuōne ac men
tis serenitate non cōsumendo sumopando et
sine impedimtis pscriptis et cum septē cau
telis pferit magnū pmiū et remunerationē
exspectabit. **U**nde aplos ad ephesios et hēt
ven di. **C**antantes et psallentes in cordib
vris super quo beus **le**o. **A**ndiat hoc adole
scenti. audiant hī quibus in ecclia psallendi
ē officiū deo nō voce s corde cantandū. **G**los
non voce tū s etiam deuōne sicut scriptū
ē psallite deo in mtrilacōe. **U**nde beus **le**o.
in floribus suis libro v. **U**nde nos monent.

dilectissimi puer ac strenue semper interesse
dñis laudibus. **S**ic huc qdē hoc sicut venient
ita et alacriter dñs assistatis nō pigri non
pmpolenti non opitantes non pēntes vobis
nō pēndentes vba dñm dñm mēte non
trāsiliētes non fractis et remissis vobis mu-
ltere qdam **A**da at balba de nāc xpianitas
s. viri ut dignū est sonitu et affectu vobis
scī spūs depromētes puer vō nū dñi psallit
cogitet nec solas dñs vitandas cogitationes
vitandas et oabias vitande sunt et ille illa
dūtaxat hora et illo loco quos officiales frēs
pro omī nātē qī nātō qī frēpter admittēte
cōpellim. **E**t ne illa quidem qī facto at pfto
recipē tūc ofulerim que forte paulo ante
indauit sedentes in codicibus legatis. **E**ulubia
sunt s. mīme illa salubrit tūc psallendū
renoluntis. **S**pūs enī pte illa hō qratū nō
recipit qīq alind qī debes neglecto eo quod
debes obtuleris. **I**dem in floribus suis libro vō
ppta rogo vob frēs ut semper ad manum

82
tutissimū heatis orōnis refugū nō vrm
pūpendat orōnem suam dñs enī vobis
ipē non pūpendit eam. pns qī egressa
sunt atq fuit ab dē nro ipse scribit eam
habet in libro suo et vrm dñs duobus indu-
bitant spate possim⁹ quō aut dabit quod
postim⁹ aut quod nōmē vobis. **N**os enī
qī loquim⁹ sicut oportet nescim⁹. s. mīseret
ille sup ignorantia nra et orōnem benignē
ne suspiciens quod vobis aut oīno nō est
utile aut nō tūc atq dñs dān nātē est. mī-
nime tribuit. oīno tūc instructuosa nō est
qī quidē tanta super te cura est deo tuo.
ut quociens ignorans qris quod tibi mu-
tile est nō te exaudiat super hoc. s. mī-
tet illud vltiori at vberiori dono licet ille
De cleris vō nō legentibus hōs scribit bñs
Richardus sup cana pmonē. **2**e. sic dicens
Timeat clerici timeat mīster ecclēsie qui in
terris ptoz quos at. quas possident tam
iniqua gerunt ut stipendū quibus sufficere

debuissent nunc contenti superflua quibus
ali deberent nupte al. imperite sacrilegi al.
sacrilegi p supbia et luxuriam consumunt.
proinde dno detrahetur. Unde ps. p. nichilo
saluos facies illos. **Dubitas** quem modum
teneant religiosi in horis. **Respondetur** illi
modum et ordinem quem maiores patres et
superiores illius ordinis observant et tenent.
hoy. dis. de hys. **Abbatibus** **Dubitas** an mo-
nachi teneantur ad horas. **Respondetur** q sic
illo modo illo ordine et forma secundum quod laudi-
biliter ex antiqua consuetudine prescripta in can-
onicis observatum est. ar. de cele. ex eo q. et p. no.
de re. iur. q. om. li. vi. **Dubitas** an hospites
in claustris illi ordinis observare teneant quem
tenet inhabitantes claustrum. **Respondetur** q.
quia diu manent ibi et comedunt p. bendas
xvi. q. i. p. lacus. ar. de cele. miss. **Dignu**
m. de. **Dubitas** an cum semibus abbas possit
dispensare ut non frequentent chorum. **Respondetur**
q sic in no. per Jo. an. de reg. iur. q.

83
om. de sta. re. Cum ad mon. **Dubitas** an
an cum officialibus abbas possit dispensare ut
non vadant ad chorum. **Respondetur** q sic ex cas
transis sic tenet b. b. **Verum** super Cantica
sermone li. v. ut h. etur sup. in 2. impedimento
et incipit. **Orante** denique h. etur ac. **Dubitas**
an abbatisa possit in premissis dispensare. **Re-**
spon. q sic in no. no. p. doctores. in c. dilata
de maio. et obe. et de excess. pla. **Dubitas**
an clericus beneficiatus obmittens horas te-
neatur ad restitutionem fructuum preceptorum
videtur q sic quia cessante causa cessat effectus
de appellacoe. **Cum** cessante. **Sed** beneficiu
datur propter officium de recept. c. finali. li. vi.
q. ac. **In** no. p. ne sunt restringende de pe-
dis. i. **Solutio** Si etiam omno dimittit in offi-
cium p. se vel vicarium tenentem ad restitui-
tionem alias non. **Item** in summa de appo. in fine
tenet q clericus qui voluntarie sine causa
rationali dimittit officium tenetur ad restitutionem

900. **Jo.** **S**at in suppletoibus suis de supple-
celebratione missarum. **c. 1.** **acor. 15.** clerici qui
non residet sine licentia tenetur ad restitutionem
de cler. non resi. **c. 1.** **pe.** si talis non residet
spualiter quia officium non legitur. Reliqua du-
bia et quoniam relinquo discussioni legentium
et sciendum est. Concludimus ergo quia septe
sunt hominis etates **Infancia. pueritia. adulescentia.**
status. virilis. senectus. et decrepitas. Ad idem
septem horarum creatori et altissimo laudes et
gratum actiones per singulos dies referamus
veluti pensum finitibus nostris et fructum laborum
nostrorum porrigentes. **B**edite enim septe hore sunt
preteritis horis diei privilegiate. **P**rimo de ma-
tutino quod debet legi in media nocte. Quarta
illud **David.** Media nocte surgebam ad confiten-
dum tibi. **I**sta enim hora privilegiata est multorum
factorum in scriptis quod patet quia media nocte Christus
natus est. media nocte exterminator angelus
percussit primogenita egypti. media nocte Christus
venturus est ad iudicium. **I**tem illud Media

84
nocte clamor factus est et ecce sponsa venit.
Media nocte comprehensus et ligatus. Media
nocte infernum spoliant. **D**e prima hora patet
quod mane resurrexit et illusus est. et petri
missus et in eadem hora statit in litore et
rethie piscibus implevit. **I**tem tali hora deus
mundum creavit et angelus qui statim ut creati
sunt in laudem creatoris profecerunt. **I**tem
eadem hora populum israeliticum per mare rubrum
duxit egypcios submersit. **I**tem iudeis per la-
tam opus traditus fuit et eadem hora marie
magdalene apparuit. **E**adem hora oues suas
beatus petrus commendavit. **I**tem hora tertia ten-
sionis est lignis iudeorum. eadem hora flagel-
latus eadem hora die pentecosten spiritus sanctus
super discipulos descendit et eos inflamavit.
• **I**tem sexta hora opus ligno crucis clavis
affixus est et tenebre facte sunt super universam
terram. **E**adem hora die ascensionis cum disci-
pulis discedit. **I**tem hora nona celos asse-
dit. spiritum emisit. velum templi fissum est. **P**etere

passi sunt. terra mota est. monumenta aperta
sunt. latro saluatus est. Eadem hora duo sa-
cramenta nre salutis scilicet aquam baptismatis
et sanguinem nre redemptionis nobis suo sa-
cratissimo de latere eduxit. Item hora passus
de cruce depositus est. pedes discipulorum lauit
cum eis cenauit sacramentum corporis et sanguinis
sui preciosissimi sub specie panis et vini illis
tradidit. Eadem hora in Emmaus in fractione
panis cognitus fuit. In Completorio preter
pro discipulis orauit. In Sepulchro posuit fuit
ianua clausa. Eadem hora completum est gau-
dium sanctorum in fine seculi. In ista sancta que
in predictis horis contigerunt vel contingent
in quorum memoriam et laudem officia eccle-
siastica in predictis horis celebramus. Et nota
quod tunc. **Adde** unde inter noctem et diem
ad audiendum legem oves querebant scilicet
quater in die et quater in nocte. Et inde

85
dicit **Veda** etiam traxit exemplum quia oves
inter diem et noctem querebant ad ecclesiam. et
si non perueniebant eodem modo quo illi. Semel
enim in nocte surgimus ad nocturnum. Unde ab
septies. quatuor vices indecorum de nocte imi-
tatur ecclesia. scilicet in vespis. Completorio. nocturno.
et laudibus matutinis. quatuor ab vices
de die eorundem imitatur. scilicet prima. tertia. sexta.
et nona. secundum hunc. et petrum. hec dies ponit.
Adde in Lectura sua de diffinitione palea que
incipit per. Nos igitur cunctis diebus vite
nostre cum angelis et archangelis qui coti-
dine non cessant clamare. **Sicut** **Sicut** **Sicut**
horas nostras et laudes assiduas decantamus
nunc et in eternum in honore illius qui est
Benedictus in seculorum secula. Amen. Et c.

Anno dñi 1434
Finito libro sit laus et gloria xpo

passi sunt. terra mota est. monumenta aperta
suo latro saluatus est. Eadem hora duo sa-
cramenta nre salutis scilicet aquam baptismatis
et sanguinem nre redemptionis nobis suo sa-
cratissimo de latere eduxit. Item hora respu-
de cruce depositus est. pedes discipulorum lauit
cum eis cenauit sacramentum corporis et sanguinis
sui preciosissimum sub specie panis et vini illis
tradidit. Eadem hora in Emmaus instructus
panis cognitus fuit. In Completorio precem
pro discipulis orauit. In Sepulchro quiescent fuit
ianua clausa. Eadem hora completum est gau-
dium sanctorum in fine seculi. In ista sancta que
in predictis horis contigerunt vel adueniunt
in quorum memoriam et laudem officia eccle-
siastica in predictis horis celebrantur. Et nota
quod tunc quod uidetur inter noctem et diem
ad audiendum legem omnes conueniebant scilicet
quater in die et quater in nocte. Et inde

